

47. Tiistaina 23 päivänä huhtikuuta 1996

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely

1) Hallituksen esitys laiksi alkoholilain 10 §:n muuttamisesta 1189

Hallituksen esitys 11/1996 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö 4/1996 vp

2) Hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuslain 5 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi 1200

Hallituksen esitys 13/1996 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö 5/1996 vp

Toinen käsittely

3) Hallituksen esitys laiksi teletointilain muuttamisesta 1206

Hallituksen esitys 180/1995 vp
Liikennevaltiokunnan mietintö 2/1996 vp

4) Hallituksen esitys laeiksi merimieslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys 199/1995 vp
Työasiainvaltiokunnan mietintö 1/1996 vp

Ensimmäinen käsittely

5) Hallituksen esitys sähköturvallisuuslaiksi 1206

Hallituksen esitys 4/1996 vp
Talousvaltiokunnan mietintö 3/1996 vp

6) Hallituksen esitys laiksi vuosilomalain muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys 14/1996 vp
Työasiainvaltiokunnan mietintö 2/1996 vp

Lähetekeskustelu

7) Lakialoite laiksi rikoslain muuttamisesta ..... „

Lakialoite 9/1996 vp (Henrik Lax /r ym.)

8) Lakialoite laiksi tuloverolain 93 §:n muuttamisesta 1208

Lakialoite 10/1996 vp (Olavi Ala-Nissilä /kesk ym.)

9) Lakialoite laiksi perintö- ja lahjaveroilain 55 §:n muuttamisesta 1210

Lakialoite 11/1996 vp (Tero Mölsä /kesk ym.)

10) Lakialoite laiksi tuloverolain 149 a §:n 5 momentin kumoamisesta 1211

Lakialoite 12/1996 vp (Aulis Ranta-Muotio /kesk ym.)

11) Lakialoite laiksi sairausvakuutuslain 16 §:n muuttamisesta 1212

Lakialoite 13/1996 vp (Jorma Huuhtanen / kesk ym.)

12) Lakialoite laiksi työttömyysturvalain 48 §:n muuttamisesta 1213

Lakialoite 14/1996 vp (Pirkko Peltomo /sd ym.)

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Louekoski.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi ensimmäinen varapuhemies Anttila S-L. sekä edustajat Alho, Andersson C., Aura, Dromberg, Elo, Enestam, Isohookana-Asunmaa, Jansson, Jäätteenmäki, Kalliomäki, Kiljunen, Korkea-aoja, Laakso, Leppänen P., Liikkanen, Lipponen, Luhtanen, Markkula M., Ojala O., Ojala R., Paasilinna, Perho, Pohjola M., Rinne, Rosendahl, Saario, Sasi, Suhola, Tiuri, Virtanen ja Väistö.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Ojala R., Perho ja Aura.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi ed. Suhola, virkatehtävien vuoksi edustajat Enestam, Isohookana-Asunmaa, Kalliomäki, Kiljunen, Korkea-aoja, Lipponen, O. Ojala, Virtanen ja Väistö sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Aura ja M. Markkula,

tämän kuun 25 päivään virkatehtävien vuoksi edustajat S-L. Anttila, Jansson, Jäätteenmäki, Laakso, P. Leppänen, Liikkanen, Luhtanen, Paasilinna ja Sasi sekä yksityisasioiden vuoksi ed. Rosendahl sekä

tämän kuun 26 päivään virkatehtävien vuoksi edustajat Alho, Dromberg, Elo ja Tiuri sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Jaakonsaari ja M. Pohjola.

Hallituksen esitykset

Toinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentti on 22 päivänä kuluva huhtikuuta antanut eduskunnalle hallituksen esitykset n:ot 29—35.

U-asiat

Toinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että 18 päivänä huhtikuuta 1996 päivätyllä valtioneuvoston kirjelmällä ovat puhemiehelle saapuneet valtiopäiväjärjestyksen 54 b §:ssä tarkoitetut Euroopan unionin asiat n:ot U 20 ja U 21.

Ilmoitetaan edelleen, että puhemies on tänään toimitannut mainitut asiat käsiteltäviksi suureen valiokuntaan, jolle asian n:o U 20 osalta valtiovarainvaliokunnan sekä asian n:o U 21 osalta maa- ja metsätalousvaliokunnan, talousvaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

Kirjalliset kysymykset

Toinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 112, 114, 115, 119, 126, 130, 136—138, 141, 150, 160—163, 169, 170, 173, 175, 177, 182 ja 187. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan jäsenet

Toinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan paikkojen järjestelyä varten pyytää ed. S-L. Anttila vapautusta Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan jäsenyydestä 26 päivästä huhtikuuta 1996 lukien. Puhemiesneuvosto puoltaa anomusta.

Anomukseen suostutaan.

Toinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan täydennysvaali toimitetaan ensi perjantain täysistunnossa. Ehdokaslistat täydennysvaalia varten on vaalisäännön 19 §:n mukaan

jätettävä keskuskansliaan viimeistään ensi perjantaina kello 10.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys laiksi alkoholilain 10 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 11/1996 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 4/1996 vp

Toinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Skinnari: Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti alkoholilain kolmannessa käsittelyssä haluan muistuttaa siitä, että lähtökohtahan on ollut laittaa järjestykseen alkoholin tuonnissa olevia ongelmia, erityisesti Venäjän ja Viron osalta, jossa palattaisiin tiukempaan järjestelmään. Tässä on myös otettu EU-neuvotteluja silmällä pitäen kantaa siihen, mikä olisi oluen tuontilitramäärä, joka tällä hetkellä on 15. Lähtökohtana hallituksen esityksessä ja myös valiokunnan mietinnössä oli se, että meillä yleinen järjestys, terveydelliset ja muut seikat niin Itä-Suomessa kuin pääkaupunkiseudulla ja jossain määrin jo muuallakin ovat vaikuttaneet hallituksen esityksen antamiseen ja myös valiokunnan kannanottoon.

Samaa voidaan sanoa myös kotimaisen työllisyyden osalta. Esimerkiksi Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto sekä työnantajapuoli ovat kannattaneet näitä rajoituksia. Esimerkiksi Viron osalta voidaan todeta se, että sinne rahdetaan olutta ja kantosiipialuksella sitä tuodaan sitten takaisin paljon halvempaan hintaan kuin Suomessa on saatavissa. Varustamoelinkeinon kannalta toivoisi, että tuotekehittelyä laajennettaisiin ja ideoitaisiin lisää niin, että meille kaikille tärkeä laivanvarustus sinänsä edistyisi ja se voisi taloudellisesti hyvin, koska se on tietenkin meidän kaikkien etu. Mutta sen toiminta ei voi tapahtua yksin mielestäni alkoholin ympärillä.

Arvoisa puhemies! Tänne on jaettu muutamia ponsiesityksiä, joista ajattelin muutaman sanan sanoa. Ensinnäkin sen, että valiokunnassa käytiin nämä kaikki vaihtoehdot läpi. Myös

se, että tämä ei olisi koskenut ollenkaan laivaliikennettä.

Käytiin läpi myös ed. Pietikäisen ja ed. Tiusasasen nimillä jaetut ponnet siitä, että Suomessa asuvien osalta tämä tuntiraja olisi nyt valiokunnan asetustekstin sijasta kymmenen eikä 20 tuntia, jolla kannalla valiokunta on ollut. Siinä mielessä nämä ed. Tiusasasen ja ed. Pietikäisen ehdotukset ovat tulleet käsitellyiksi. Ed. Pietikäisen ehdotus ei valiokunnassa saanut kannatusta, joten sen takia se ei siellä tullut edes äänestykseen.

Mitä tulee sitten ed. Tarkan ehdotukseen siitä, että ei olisi ollenkaan tällaista kappaletta, jossa valiokunta ottaa kantaa asetuksen sisältöön, niin se on taas ihan päinvastoin, mitä valiokunta on nimenomaan halunnut tehdä. Valiokunta on halunnut tämän kannanoton tehdä nimenomaan siksi, että valiokunta luovuttaa nyt tällä delegoimalla tulevaisuudessa valtioneuvostolle vallan asetusteitse päättää näistä asioista. Sen takia valiokunta on päättänyt itse tehdä oman asetusehdotuksen, joka mielestämme sitoo hallitusta. Tässä tapauksessa ei kyllä ole ongelmia, koska käsittäakseni tämä on myös hallituksen kanta. Siinä mielessä tämä ed. Tarkan ehdotus on epätarkoituksenmukainen ja tarpeeton minun mielestäni.

Sitten ihan lopuksi, voisi sanoa, että sokeri tai pikemminkin olut pohjalla, koska tämä koskee olutta, on tämä on nimelläni jaettu ponsiehdotus, joka lähtee valiokunnassa vähemmistöön jääneestä kannasta. Mehän äänestimme tästä oluen tuontilitramäärästä. Sehän on nyt EU-neuvottelujen jäljiltä 15 litraa. Se olisi silloin voitu saada alemmaksikin, mutta edellisen hallituksen aikana sitä ei pidetty niin tärkeänä kysymyksenä, että siitä olisi sen kummemmin taisteltu, kun sitten päädyttiin vain tähän 15 litraan.

Samana tyypiksiä poikkeuksia eli siis tiukempaa linjaa sekä aikarajoitusten että muitten osalta, kun on sanottu, että EU on ihan vapaa, on Tanskan ja Ruotsin osalta. Ruotsi noudattaa erittäin tiukkaa linjaa, vaikka sillä ei ole minäkäänlaisia poikkeuksia EU-sopimuksessa. Täysin entisiä tuontirajoituksia. Samaten Irlannin osalta on poikkeuksia. Nimenomaan olueen liittyen Itävalta on lähettänyt Suomen hallitukselle kirjeen, jossa se on toivonut neuvottelua aivan samasta syystä, kun halpa olut on Suomelle ongelma, se on Itävallalle ongelma. Itävallan kirjeessä todetaan, että myös Italia ja Saksa ovat olleet Itävallan yhteydessä, koska se on myös näille maille ongelma.

Eli ne, jotka puhuvat siitä, että tämä on täysin vapaata ja minkäänlaisia rajoituksia ei ole, ovat väärässä. Jokainen itsenäinen kansa EU-jäsenenäkin seuraa sitä, mikä on erilaisten tilanteitten vaikutus niin kansalaisten terveyteen, järjestykseen, työllisyyteen ja moniin muihinkin asioihin. Ja näillä perusteilla poikkeavasti valiokunnassa hävisi ehdotus siitä, että litramäärä olisi kuusi äänin 9—7, yhden äänestäessä ”tyhjää”, litramääräksi tuli kaksi.

Tämän takia teen täällä seuraavan ponsiehdotuksen: ”Valiokunta edellyttää hallituksen aktiivisesti vaikuttavan Euroopan unionin elimissä siihen, että Suomi voi poikkeusmenettelynä valmisteverolain nojalla rajoittaa maahantuotavan oluen määrän kuuteen litraan.” Tämä kuusi litraa tulee siitä EU:n sisämarkkinasäännöksestä, että yksi litra viiniä vastaa kolmea litraa olutta eli kaksi litraa viiniä on näissä säännöksissä sama kuin kuusi litraa olutta. Käsitteäkseni valtiovarainministeriö, joka tätä lakia sitten aikanaan tulee valmistelemaan ja on myös näissä neuvotteluissa mukana, on tällä samalla kannalla.

Ed. H y s s ä l ä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Skinnari toi tässä esille, että valiokunnassa voitti matalamman oluen tuontikanta ja valiokunnassa kuultiin todellakin paljon asiantuntijoita. Alempi kanta tuli terveystuotusten kautta, koska on ilmiselvää asiantuntijoiden mukaan, että terveystuotteet ovat ilmeisiä nimenomaan oluen kohdalla. On huomattava, että kuusi litraa olutta on puolitoista pulloa Koskenkorvaa, kun sen sijaan valiokunnan kanta kaksi litraa olutta on puoli pulloa Koskenkorvaa. Ja on ilmiselvää myös, että osa tästä oluesta on mennyt nuorille, jopa alle 15-vuotiaille jälleenyntinä, joten puollan valiokunnan kantaa alemmasta olutmäärästä.

Ed. R ä s ä n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Hyssälä itseasiassa toikin esiin pitkälti sen asian, jonka aioin tässä sanoa, mutta totean vielä, että tämä kahden litran olutrajotus ei ole mikään tuulesta temmattu lukema, vaan se oli käytäntö ennen EU-jäsenyyttä, mihin valiokunnan enemmistö haluaisi tältä osin palata.

Ed. M. P i e t i k ä i n e n : Herr talman! Hänvisande till andra reservationen föreslår jag att andra stycket i kapitlet ”Ändring av förordningen” i social- och hälsovårdsutskottets betänkan-

de inte godkänns och att stycket i stället får den lydelse det har i andra reservationen, dvs. ”En i Finland bosatt person, som på annat sätt än flygledes anländer till landet från ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och vars resa har varat i högst 10 timmar, får inte föra in alkohol drycker i landet.”

Detta motiverar jag med att en tidsgräns på 20 timmar oskäligt drabbar den vanliga turisterna, som vill göra en endagsresa till Estland eller Ryssland. Resalternativen kommer att bli färre och resorna längre, oberoende av om den enskilda turisterna vill köpa alkohol eller inte.

En 10 timmars gräns skulle däremot göra ett slut på örlallat vid östgränsen, där tyvärr tre till fyra resor per dygn enligt uppgift kan förekomma.

Arvoisa puhemies! II vastalauseeseen viitaten ehdotan, että eduskunta ei hyväksyisi sosiaali- ja terveystuotteen mietinnössä olevan ”Asetuksen muuttaminen” -nimisen luvun toista kappaletta ja että sen sijasta hyväksyttäisiin II vastalauseeseen mukaisesti seuraavan sisältöinen kappale:

”Suomessa asuva henkilö, joka muutoin kuin lentoliikenteessä saapuu maahan Euroopan talousalueen ulkopuolelta ja jonka matka on kestänyt enintään 10 tuntia, ei saa tuoda maahan alkoholi juomia.”

Perustelen tätä sillä, että 20 tunnin aikaraja kohdistuisi kohtuuttomasti tavalliseen matkailijaan, joka haluaa tehdä päivämatkan Viroon tai Venäjälle. Matkustusvaihtoehdot harvenisivat ja matkojen kesto pitenis siitä riippumatta, haluaako matkailija ostaa alkoholia vai ei. Erityisen pahoin tästä kärsii laivaliikenne. On syytä panna merkille, että alkoholin maahantuonti laivoilta tapahtuu yleensä nimenomaan omaan käyttöön.

Ed. R. Ojala merkitään läsnä olevaksi.

Ed. R a u r a m o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan lyhyesti voin sanoa, että olen hyvin pitkälle ed. M. Pietikäisen kanssa samaa mieltä asiasta. Toki on muistettava, että alkoholin tuontirajoituksissa on erittäin kriittisesti suhtauduttava näihin ylilyönteihin, mitä on tapahtunut. Mutta täytyy muistaa, että Euroopan unionissa ajan myötä nämä asiat vapautuvat kuitenkin.

Ed. Skinnari toi esille sen, että myös muissa EU-maissa on esitetty erilaisia rajoituksia, esimerkiksi Ruotsissa. Meillä on eräistä rajoituksista erittäin huonot esimerkit, kuten nuuskan täydellinen tuontikielto. Tänä päivänä Helsingistä saa nuuskaa halvemmalla ja helpommin kuin ennen nuuskan kieltoa.

Ed. R y h ä n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. M. Pietikäinen on huolissaan laivamatkailusta. Minä ihmettelen sitä, että hän ei ole huolissaan terveydellisistä vaikutuksista, joista asiantuntijat ovat yksimielisiä.

Mitä taas tulee laivamatkailuun, edellisellä vaalikaudella olin lukuisissa neuvotteluissa, joissa varustamot nimenomaan toivat esille useaan otteeseen, että tällä ei ole merkitystä laivamatkailulle. Ottamatta kantaa siihen, mistä syistä varustamot näin puhuvat, kuitenkin niitä on tässä uskottava. Ovathan ne tässä asiassa asiantuntijoita.

Ed. T a r k k a : Herra puhemies! Hallitus perustelee tomerasti uusia tuontirajoituksia alkoholi- ja terveystaloudellisilla syillä. Huoli ei näytä olevan kuitenkaan kovin yleinen, sillä tässä säädetty muutokset vaikuttaisivat käytännössä vain Kaakkois-Suomessa. Pohjanlahden rannikolla ja länsirajalla jatkuisi se alkoholipoliittinen viidakon laki ja kansanterveydellinen alennustila, joka tällä lailla on tarkoitus lopettaa Kaakkois-Suomesta ja Suomenlahden rannikolta. Joillakin alueilla elävien suomalaisten alkoholin käyttötottumukset ja terveys ovat valtiovallan erityisimmässä tarkkailussa ja suojelussa kuin joillakin toisilla alueilla elävien.

Lain peruslähdekohta on se, että alkoholikulttuurin kehittäminen on säätelyn, rajoitusten ja viranomaisvalvonnan varassa. Niitä on harrastettu jo vuosisatoja, ja näyttää olevan tarkoitus jatkaa edelleen, vaikka pitkän historiallisen kokemuksen perusteella tiedetään, että tuloksia ei ole odotettavissa.

Alkoholilain äkillinen muutos osoittaa myös harvinaisen huonoa elinkeinopoliittikkaa. Ne varustamot, joiden toimintaan lainmuutos eniten vaikuttaa, ovat suunnitelleet ensi kesän aikataulut ja tarjonnan niiden tietojen perusteella, jotka olivat olemassa loppusyksyllä ja viime talvena. Ne ovat hinnoitelleet ja markkinoineet tämän kaiken ja myyneetkin melkoisen osan ensi kesän kapasiteetistaan tietämättä, että pelisäännöt muuttuvat kesken pelin. Sellainen ei käy päinsä oikeusvaltiossa. Suuria varustamoja muutokset

tuskin suistavat nurin, vaikka niillekin on luvassa vaikeuksia entisten lisäksi. Pienille varustamoille tämä elämän ja kuoleman kysymys on muuttumassa kuoleman kysymykseksi. Suomenlahden pohjukassa ja Saimaan kanavalla liikennöivissä yhtiöissä katkolla on nyt ilmeisesti ehkä parisaataa työpaikkaa sen lisäksi, miten niiden toiminnan lakkaaminen vaikuttaa niitä palveleviin alihankintoihin.

Periaatteessa mielenkiintoisin ja merkittävin on tämän lain suhde EU:n tulliliiton määräykseen. Lakiesityksen perusteluissa todetaan ohimennen ja kainosti, että kysymys on tulkinnanvarainen. EU:n tulliasioista vastaavasta DG 21:stä saatujen tietojen mukaan siellä tätä asiaa ei pidetä olleenkaan tulkinnanvaraisena. Laki on selvästi EU:n määräysten vastainen. Siinä matkustajaa lokeroidaan hänen kansallisuutensa, lähtömaansa ja matkan keston mukaan tavalla, jonka säädökset kieltävät, ja tavalla, jonka kieltämisestä on jo ennakkotapauksia. Saamieni tietojen mukaan EU-parlamentin kauppa- ja tulliasioista käsittelevä valiokunta Committee on Economic and Monetary Affairs and Industrial Policy ottaa tämän suomalaisen kummajaislain käsitteeseen vielä tällä viikolla pidettävässä kokouksessa, ilmeisesti huomenna.

Tämä ristiriita herättää taas sen monessa muussakin yhteydessä käydyssä keskustelussa siitä, onko Suomen syytä pyrkiä aina ja kaikessa luokan parhaaksi oppilaaksi ja tehdä sokeasti mitä tahansa täyttääkseen EU-säädökset viimeistä piirtoa myöten. Moni on sitä mieltä, että suomalaisten kannattaa osoittaa valistunutta kansallista itsekkyyttä ja toimia omien etujensa mukaan silloin, kun ne ovat ilmeiset. Olen tässä samaa mieltä. Niin menettelevät kaikki muutkin unionin jäsenet.

Mutta kannattaa miettiä, miten ja millaisissa asioissa on järkevää korottaa kansallista profiilia tällä tavalla. Tarkoituksellinen poseeraaminen missä tahansa pikkuasiassa tuottaa helposti sen tuloksen, että meitä ei oteta vakavasti sitten joskus, kun periaatteellisesti todella merkittävä kansallinen etu on ilmeisessä ristiriidassa EU-säädösten kanssa. Jos ennen sellaisen tilanteen syntymistä olemme hankkiutuneet yleishäirikön maineeseen, meitä ei oteta todesta silloin, kun tosi on kysymyksessä.

Laki on valmisteltava uudelleen perusteellisesti niin, että nämä näkökohdat otetaan huomioon. Ennen kaikkea on tärkeää, että sen työkäiset EU-sääntöihin tulkitaan huolella, ja missään tapauksessa lakiin perustuvaa asetusta ei

pitäisi antaa, ennen kuin EU:n kanta on tutkittu huolellisesti ja harkittu vakavasti, onko tämä nyt sellainen suuri periaatekysymys, että on kansallinen profiilin noston paikka.

Arvoisa puhemies! Näillä perusteilla teen kaksi ehdotusta.

Ensinnäkin ehdotan, että lakiehdotus hylätään.

Siltä varalta, että se kuitenkin hyväksytään, ehdotan, että eduskunta ei hyväksy sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä olevaa "Asetuksen muuttaminen" -nimistä lukua.

Ed. Penttilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Jukka Tarkan tekemää ehdotusta, jonka mukaan lakiesitys hylätään. Kannatan myöskin hänen toista ehdotustaan, jonka mukaan eduskunta ei hyväksyisi "Asetuksen muuttaminen" -nimistä lukua.

Toinen varapuhemies: Ed. Penttilä, vastauspuheenvuorossa voi esittää vain oikaisun varsinaiseen puheenvuoroon. Sitä vastoin kannatuspuheenvuoro on käytettävä varsinaisena puheenvuorona.

Ed. Ryhänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä ihmettelen edelleen ed. Tarkan terveydellisten vaikutusten väheksyntää, koska kaikki asiantuntijat ovat korostaneet ongelman olemassaoloa. Samoin myös nimenomaan itärajalla tapahtuvan alkoholin- ja oluentuontiin on liittynyt vakavia järjestysongelmia. Ne on otettava tosissaan.

Mitä tulee siihen, kun ed. Tarkka vertasi alkoholin ja oluen tuontia Ruotsin-, Viron- ja Venäjän-liikenteessä, niin näitä ei sovi verrata ollenkaan, koska Ruotsin-liikenteessä ongelmia ei liikkään ole siinä määrin kuin Venäjän- ja Vironliikenteessä. Ed. Tarkka ei näköjään tunne asiaa, josta puhui.

Ed. Aittoniemi (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tästä alkoholilain muutoksesta tulee samanlainen sekahedelmäkeitto kuin aikanaan käsiteltäessä varsinaisen alkoholilain laajempaa muutosta. Tulokset on nähty myös jälkeinpäin. Siinä oli paljon korjattavaa. Jos tässäkin asiassa ei ole tarkkana ja katsele eri ehdotuksia, tekee varmasti itsekkin virheellisiä äänestyspäätöksiä.

Ed. Tarkka laajensi kysymyksen myös yleiseurooppalaiseksi, yleismaailmalliseksi, niin kuin monilla on ollut tapana sillä tavalla, että pyritään

saamaan huomio pois asian todellisesta ongelmasta, toisin sanoen itärajan ja voisiko sanoa Viron suunnasta eteläisen rajan ongelmasta, joihin täsmäasetta tarvitaan. Siellä ovat todelliset ongelmat tällä hetkellä, joten kansallinen etu vaatii tekemään korjauksia ja sillä siisti. Ei tässä asiassa karpästä ammuta, vaan todellista ongelmaa.

Minusta kaikki ne esitykset, mitä on muualta, ovat ihan turhia. Tämä itärajan ja Viron puoleisen rajan asia on korjattava, ja sitä on turha sekoittaa erilaisilla näkemyksillä muihin, yleisempiin asioihin, jolloin asia kokonaisuudessaan katsannoltaan hämärtyy.

Ministeri Norrback: Arvoisa puhemies! Ensin haluan muistuttaa siitä, että ei koskaan Suomen itsenäisyyden aikana alkoholilainsäädäntöä ole liberalisoitu niin paljon kuin edellisen hallituksen aikana, kun kristillisiä lähellä oleva henkilö hoiti näitä asioita. Veikkaan, että moni haluaa kiittää kristillistä liittoa nimenomaan tästä muutoksesta.

Ed. Tarkan puheenvuoron johdosta totean, että itse asiassa ajatukset eivät ole erityisen kaukana, mutta jos puhutaan EU:sta, niin argumentit ratkaisevat eikä välttämättä se, missä asiassa ollaan aktiivisia. Aina, jos on hyvä argumentointi, muut kuuntelevat.

Minusta on syytä muistaa, että laivamatkojen ja itärajan viinakaupan välillä on tietty ero. Jos lähtee laivamatkalle, pitää varata selvästi enemmän aikaa ja myös maksaa lipun hinta ainakin. Laivamatkoihin ei liity viinalla spekulointia samalla tavalla, kuin on liittynyt itärajan kauppaan. Tämä ero on, ja se on syytä muistaa, kun mietitään asetusta.

Sen lisäksi verovapaa myynti laivoilla on ollut osa Suomen kuljetuspolitiikkaa. 80 prosenttia tavaroiden kuljetuksesta tapahtuu laivoilla, ja jos ne kustannukset nousevat, muulla tavalla maksamme kuin verovapaa myynnin kautta ne kuljetuskustannukset, jotka tulevat sitä kautta. Eli ei ole niin, kuin joku on väittänyt, että tällä tavalla pelkästään säästetään tai saadaan lisää tuloja valtiolle. Eikä välttämättä edes ole niin, että juodaan enemmän kotimaista, ellei lähdetä matkoille hakemaan.

Kuljetuspoliittinen aspekti on minusta äärettömän tärkeä. Sen lisäksi en ole koskaan nähnyt huonona asiana, että suomalaiset joskus matkustavat ulkomaille. Sitä vaara ei nimittäin ole olemassa, että tästä maasta tulisi liian kansainvälinen. On hyvä, että moni pääsee halpaan hintaan

joskus katsomaan muitakin maita kuin rakasta Suomeamme.

Ed. Gustafsson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Tarkka mielestäni käytti ilmaisua kansallinen profiili sanoen, että tämä on väärä kohta nostaa sitä. Olen jyrkästi eri mieltä. Tämä ei ole mikään pieni asia. Olen henkilökohtaisesti aina tavattoman masentunut, kun törmään näihin massiivisiin olutkärääjiin eri asemilla, junissa. Ne johtavat pikajuomisiin, myyntiin lapsille ja nuorille. Minusta tämä ei ole pieni asia. Olen sitä mieltä, että valiokunnan enemmistö on oikeassa tiukentaessaan nimenomaan tässä asiassa linjaa.

En ole asiantuntija tämän työllisyysvaikutusten kohdalta. Mutta kun ed. Tarkka totesi, että tässä voi varustamoilta mennä noin 200 työpaikkaa, käsitykseni mukaan vähintään sama määrä työpaikkoja säilyy kotimaisessa teollisuudessa ja palvelutehtävissä. Tämäkään ei puolla sitä nuorliberaalista linjaa, jota tässä nyt ajetaan.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Tarkan äskeinen puheenvuoro oli mielenkiintoinen kooste retorisia kääntöjä, jotka menivät ristiin. Puheenvuoron alkusuosassa asiat olivat elämän ja kuoleman kysymyksiä ja kun aikaa meni jonkin verran, niin sen jälkeen ne muuttuivat miksi tahansa pikku asioiksi. Tämä on tehokkain tapa hävittää merkitys omalta puheenvuorolta aivan kokonaan.

Olen ed. Gustafssonin kanssa aivan samaa mieltä siitä, että tässä on juuri EU-kulttuuriakin ajatellen aivan oikea asia niillä argumenteilla, mitkä tässä on tuotu esiin, olla valiokunnan mietinnön kannalla.

Ministeri Norrbackille toteaisin, että kun me liikumme täällä mantereen puolella, niin ei meidän kulkemisessamme ole erikoista tukimuotoa näille juomille. Me joudumme tyytymään melko juomattomiin liikkumisiin.

Ed. Perho merkitään läsnä olevaksi.

Ed. Tarkka (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Olisin ed. Pulliaisen äskeiseen puheenvuoroon lyhyesti todennut, että kannattaisi kiinnittää huomiota myös siihen, missä yhteydessä näitä epiteettejä, joiden ristiriitaisuuteen hän vetosi, on käytetty. Silloin kun puhutaan eri asioista, voidaan käyttää erilaisia epiteettejä.

Ed. Tiusanen: Eduskunnan puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtaja puhui terveyspolitiikasta ja sen merkityksestä terveydelle. Hänen mukaansa olisi suuri merkitys tällä toimenpiteellä, jolla vähennetään alkoholin tuontia maahan. Itse olen sitä mieltä, että se ei ole sellainen asia, että sillä olisi suurta merkitystä. Alkoholin aiheuttamat terveyshaitat ovat niin paljon isompi ja muun tyyppinen asia, että tällaisilla säädöksillä ei oleellisesti siihen vaikuteta, ei myöskään mielestäni järjestyshäiriöihin. Työllisyyteen sillä on tietysti kahtalainen vaikutus, kuten täällä jo on todettu.

Mitä tulee ed. Tarkan esitykseen koko lakiesityksen hylkäämiseksi, sillä on omat perustelunsa, jotka ovat löydettävissä. Siinä on omat mielekkyytensä. Mutta kuitenkin me voimme katsoa, että lakiesityksessä on jotakin hyvääkin ja pystymme ikään kuin kohdentamaan esimerkiksi täällä jo esitetyillä lisäyksillä tätä eduskunnan täysistunnon myönteistä, kriittistä kantaa.

Itse olen tehnyt ehdotuksen lausuttavaksi tähän esitykseen: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus asetusta laatiessaan ottaa erityisesti huomioon laivaliikenteen toimintaedellytykset, mikä merkitsee EU-alueen ulkopuolelle suunnautuvan muun kuin lentomatkan alkoholin tuonnin mahdollistavan aikarajan määrittämisen 20 tunnin asemesta 10 tuntiin.”

Arvoisa puhemies! Tämä on saman suuntaisen kuin ed. Margareta Pietikäisen esitys. Haluan ankin kannattaa ed. M. Pietikäisen ehdotusta ja tältä osin katsoa, että vedän tämän oman perustelulausuman pois, koska nämä ovat sisällöllisesti saman kaltaisia.

Minkä takia tämä on tärkeä asia? Se johtuu siitä, että kaakkoisessa Suomessa, Saimaan alueella ja myös Suomenlahdella on risteily-yrittäjiä, joille on hyvin merkityksellistä, että he kaksi kertaa vuorokaudessa pystyvät tekemään tämän matkan. Matkan kannattavuuteen on selkeästi vaikutusta sillä, pystytäänkö siellä myymään ns. verovapaita tuotteita, myös alkoholia. Tämä on hyvin raadollinen perustelu, mutta katson, että se on kestävä tässä tilanteessa, jossa työllisyys on myös hyvin tärkeä asia tälle maalle, samoin työpaikkojen säilyttäminen.

Viittaan lopuksi siihen, että nämä muut perustelut, järjestykseen, järjestyksen pitoon, terveyteen liittyvät perustelut eivät kuitenkaan kohdenna tämän tiukennuksen kautta millään lailla tehokkaasti ja mittavasti tämän maan terveysongelmiin, mitä alkoholista tietysti aiheutuu. Eli kannatan ed. M. Pietikäisen esitystä.

Ed. I h a m ä k i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Tiusanen mielestäni väheksyi lain kansanterveydellistä vaikuttavuutta. Meillähän on tiedossa, että alkoholi aiheuttaa noin 2 500—3 000 ennen aikaista kuolemaa. Varsinkin nuorten humalajuominen on lisääntynyt suuresti valiokunnan saamien tietojen mukaan viime aikoina Suomessa. Syynä on yleinen välinpitämättömyys, asian vähättely ja tietysti nuorten asenteellinen jengikäyttäytymisen. Minusta tämän asian vähättely ja yleinen välinpitämättömyys tulee täältä kovin helposti esille.

Ed. B r y g g a r e (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin ihmettelen myös lääkärinä tunnetun ed. Tiusasen asennetta siinä, että hän nyt tässä yhdistää työllisyyspolitiikan ja alkoholipolitiikan keskenään ja pitää sitä pienenä pahana, että ihmiset laivamatkailun ohella pikakasan enemmän saavat alkoholiakin ostettua. Ymmärrän tietysti kansanedustajan paineet omalla alueella, mutta pitäisi tuntea myös hieman vastuuta oman valansa suhteen, joka sattuu olemaan lääkärin vala, ja sitä kautta ymmärtää alkoholin vaikeat ja hyvin merkitykselliset vaikutukset terveydelle. En pidä hyvänä, että alkoholin kautta matkailua viedään eteenpäin. Toki on hyvin merkityksellistä matkailuyrittäjien kannalta se, että ihmiset matkailua harrastavat, mutta alkoholi ei siinä saa olla vauhdittaja tässäkin maassa.

Ed. T i u s a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Bryggaren ja myös ed. Ihmäen puheenvuoroon haluaisin todeta, että kaikki alkoholin aiheuttamat ongelmat, psykkiset, psykiatriset, sosiaaliset, maksasairaudet, haimatulehdukset, mahalaukun haavat jne. luke mattomasti, ovat tosiasia. En halua niitä ollenkaan väheksyä. Väitän, että tällaisilla holhouslaeilla niitä ei ikinä tässä maassa edes vähennetä. Kysymys on meidän kulttuurimme ongelmista, jotka pitää toisella tavalla ratkaista. En halua ongelmia vähätellä, katson vain, että lainsäädännöllä on yritetty ehkä koko Suomen historian ajan näitä ongelmia ratkaista ja tuloksetta, herra puhemies.

Ed. H y s s ä l ä : Arvoisa puhemies! Ed. Tiusaselle aluksi toteaisin, että asia on juuri niin kuin hän sanoi eli alkoholi on hyvin kulttuurisidonnainen ilmiö. Meillä on aivan oma alkoholikulttuuri, johon Suomessa ollaan voimakkaasti

sidoksissa. Siihen kuuluu runsas humalajuominen ja sitä kautta haitat ovat ilmeisempiä. Keskieurooppalainen alkoholikulttuuri on aivan toista luokkaa ja toisenlainen tietenkin, koska se on hyvin kulttuurisidonnainen myös siellä. Meitä on turha yrittää nopeasti pakottaa eurooppalaiseen kulttuuriin, siitä nyt on ollut jo ilman muuta selviä haittaosoituksia. Edelleen toteaisin ed. Tiusaselle, että kyllä valiokunnassa olivat selvästi haitat esillä, myös järjestyshäiriöt jne. Itä-Suomessa, eli puututtiin punaisten torien ongelmaan jne. Ne koettiin siellä suurena ongelmana. On haitallista vähätellä näitä asioita.

Tällä hetkellä Suomen tilastoitu alkoholin kulutus on 6,6 litraa. Arvioitu tilastoimaton kulutus on meillä 1,5 litraa 100-prosenttista alkoholia asukasta kohden vuodessa. Meillä tilastoimaton kulutus on myös hyvin runsasta. Suomessa on alkoholin kulutus Tanskan jälkeen Pohjoismaiden korkein. Alkoholin kulutus meillä on seurannut hyvin tarkasti taloudellisia suhdanteita ja myös alkoholin hinnan muutoksia eli hinnan muutoksella on voitu vaikuttaa kulutukseen, joten jos nyt tulee halpaa viinaa, niin totta kai se silloin vaikuttaa kulutukseen.

Tällä hetkellä hieman yli puolet kaikesta tilastoidusta alkoholin kulutuksesta nautitaan olueina. Väkevien osuus on runsas neljännes ja mietojen viinien noin kuudennes. Väkevien viinien osuus on noin kymmenesosa. Täältäkin osin, jos kulutusta katsoo, emme ole tässä suhteessa eurooppalaista kulutusta noudattaneet. 70-luvun jälkeen kyllä olut ja joissakin määrin myös miedot viinit ovat korvanneet väkeviä juomia. Samanaikaisesti raittius on meillä vähentynyt ja juomisen taajuus on kasvanut. Meillä, kuten sanoin, humalajuominen on yleistä eli eniten juova kymmenesosa kuluttaa edelleen puolet kaikesta alkoholista. Jos asioita tarkastellaan ikäryhmittäin, niin nuoret miehet juovat aikaisempaa enemmän.

Jos ajatellaan, mitä tämä maksaa haittoina, niin tilastoimattoman alkoholin haitat, juodaan entistä enemmän, kun alkoholia on halvalla saatavilla, ovat tietenkin olennaisesti kasvaneet. Jos ajatellaan haittoja lukuina, niin meillä on alkoholiin liittyvällä diagnoosilla sairaalassa hoidettuja vuosittain 15 000. Päihdehuollon asiakkaitakin meillä on tällä hetkellä 60 000—80 000. Samaan aikaan meillä on kuitenkin voimakkaasti supistettu yhteiskunnan voimavaroja hoitaa alkoholiongelmista kärsiviä. Syrjäytyneiden määrä yhteiskunnassa on lisääntynyt ja hyvin

monella heistä on alkoholihaittoja. Riippuu vähän laskutavasta, mutta meillä arvioidaan olevan noin 400 000 riskikuluttajaa. Riippuu vähän siitä, mikä kulutuksen rajaksi lasketaan. Nuorten kohta tietenkin huolettaa, se oli valiokunnassakin esillä. Riskijuojien suuri osuus löytyy nykyisin jo nuorten ryhmästä. Tämän uskotaan johtuvan siitä, että nuorille humaltuminen on tärkeämpää kuin vanhemmille ikäryhmille.

Meillä alkoholimyrkytykseen menehtyy noin 1 500 suomalaista vuosittain. Tämäkin luku on nuorten kohdalla viime aikoina noussut. 1 000 kuolee tapaturmissa ja väkivaltaisissa tilanteissa kuolemat ovat myös lisääntyneet. Tästäkin järjestyshäiriöiden yhteydessä kuulumme valiokunnassa asiantuntijoiden kertovan, että näin todella on. Päihtyneiden uhreina menehtyy myös selviä henkilöitä, 50—60 henkilöä vuosittain. Ennen kaikkea alkoholisairauksista, joihin ed. Tiusanenkin jo viittasi, kertyy meille vuodessa 250 000 hoitopäivää. Se on todella suuri luku. Yli 8 000 henkilöä meillä on työkyvyttömyyseläkkeellä alkoholisairauden vuoksi.

Haittoja ei näin ollen siis pidä vähätellä, ja terveysongelmiin tulee edelleen tässäkin yhteydessä kiinnittää huomiota. Tietenkin on muistettava myös sosiaaliset haitat, perheongelmat, toimeentulon vaikeudet, rikollisuus jne., joten valiokunnan enemmistön kanta oli varmasti hyvin perusteltu ja järkevä ja siinä otettiin huomioon monia näitä seikkoja. Sen sijaan matkailua emme halua tietenkään rajoittaa, siitä nyt ei ole kysymys tässä tapauksessa. Tässä oli tietenkin työpaikkojen ja verotulojen aiheuttama aspekti toisessa vaakakupissa mutta terveyspuoli oli toisessa. Tässä on nyt ratkaistu tämä näin. Toivon mukaan eduskunta ratkaisee sen valiokunnan enemmistön toivomalla tavalla ja neuvotteluissa pyritään 2 litraan.

Ed. I h a m ä k i : Arvoisa puhemies! Tällä lailla ja sen perusteella annettavalla asetuksella on tarkoitus yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä ihmisen terveyden suojelemiseksi rajoittaa Euroopan talousalueen ulkopuolelta Suomeen matkustavien henkilöiden oikeutta tuoda maahan alkoholijuomia kestoaltaan lyhyiden matkojen osalta. Mielestäni laki ja asetus ovat paikallaan, sillä tilanne on kasvanut jo melkoiseksi ongelmaksi itärajan tienoilla ja pääkaupunkiseudulla. Länsirajalla tilannetta hillitsee tasa-suhtainen alkoholin hinta molemmilla puolilla.

Ongelma on paitsi alkoholipoliittinen ja kan-

santerveydellinen myöskin kansantaloudellinen. Valtio menettää miljardin markan verotulot viinatrokauksen johdosta. Valiokunnan hyväksymät tuontirajoitukset eivät kirpaise tavallista kansalaista, koska kymmenien litrojen kantomukset eivät kuulu normaalityylisiin.

Itse ihmettelen ylipäätänsä meillä vakiintunutta toimintamallia, joka meillä on toki ollut ikimuistoinen nautinto. Rajojen takaa ja laivoilta saa ostaa verovapaata tai halpaa viinaa, ja sitä käydään hakemassa runsain mitoin. Omasta mielestäni viina pitäisi ostaa kotimaasta. Ei ole mieltä, että joku saattaa käydä itärajan takana useita kertoja päivässä ja joka kerta voi tuoda maahan muiden kantomusten mukana esimerkiksi 15 litraa olutta. Lisäksi kauppa saattaa olla muutaman kilometrin päässä rajalta, joten matkoja mahtuu tarvittaessa monta päivää kohden. Jos tätä pidetään hyväksyttävänä, perustettakoon mieluummin viinakauppa rajan tälle puolen ja annetaan asianomaisen ostaa viinansa kotimaasta. Jos hinta on tärkeä, ostakoon alennuksella mieluummin tältä puolen rajaa kuin tuolta.

Voidaan ajatella kuvitteellista esimerkkiä, että oluella täyslastattu rekka lähtee Tornioista oluttehtaalta illalla ja ajaa läpi Suomen ja tyhjentää kuormansa Helsingissä laivaan. Siellä olut voidaan myydä verovapaasti. Rekan kanssa samanaikaisesti illalla yöjunassa Tornioista lähtee neljä aikuista käsittävä perhe käymään Tallinnassa. Käytyään Tallinnassa he paluumatkalla ostavat kunkin 15 litraa olutta, kantavat sen maihin ja junaan ja takaisin Tornioon. Parin päivän kuluttua samat oluet ovat sitten takaisin Torniossa. Kysyä sopii, eikö tällaisessa tapauksessa olisi parempi, että asianomaiset saisivat ostaa oluensa vaikkapa matkalippua vastaan alennettuun verovapaaseen hintaan kotipaikkakunnallaan, niin säästyisi ylenmääräinen rahtaaminen kaksi kertaa läpi Suomen. Tämä ehkäpä vähän humoristinen esimerkki kerrottakoon sen takia, että haluan kyseenalaistaa koko nykyisen systeemin. Jos viina on hintansa väärti, ostettakoon se kotimaasta.

Kannatan lakia ja valiokunnan mietintöä enkä hyväksy täällä esitettyjä ponsia, koska tässä palataan itse asiassa vain entiseen käytäntöön.

Ed. V. K o s k i : Arvoisa puhemies! Täällä on aika paljon avattu keskustelua lakiehdotuksen yhteydessä alkoholipoliitikasta yleensä. Kuitenkin ne havainnot, joita olen tehnyt, ovat aika pitkälti keskittyneet hyvin pieneen osaan alkoholo-

lipolitiikan ongelmista. Minulle jää edelleen kysymys: Miksi kansa juo?

Kun puheenvuoroani ryhdyin pyytämään, olin ajatellut esittää koko lakiesityksen hylkäämistä. Ed. Tarkka on sen tehnyt kuitenkin puolestani, joten pyydän vain kannattaa ed. Tarkan tekemää ehdotusta.

Ed. P e n t t i l ä : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Tarkan tekemää perusteluja koskevaa ehdotusta.

Ed. R y h ä n e n : Arvoisa puhemies! Ministeri Norrback antoi tunnustusta alkoholilain liberalisoinnista. Tunnustus meni kyllä väärään osoitteeseen, sillä silloin kun nämä viinarallin mahdollistaneet päätökset tehtiin, ed. Toimi Kankaanniemi ei ollut enää hallituksessa eikä ollut ministerinä. Tämä vain oikaisuna ministeri Norrbackille, joka täällä ei enää ole.

Ed. Ihamäki on täysin oikeassa, kun hän kyseenalaisti koko järjestelmän. Jokainen ymmärtää, että jostain muusta on kysymys kuin turismista, jos yksi ja sama henkilö kolmekin kertaa päivässä käy vierailulla ja tuo suuret kantamukset erilaisia aineita. Kysymys ei ole turismista, jos sama henkilö edestakaisin kulkee joka päivä laivalla.

Toinen seikka, jota korostan, on se, että varus-tamot ovat todenneet lukuisissa yhteyksissä, ettei oluen tai alkoholin tuonti vaikuta laivaliikenteeseen. Kunnan turistit käyvät naapurimaissa kokonaan muista syistä eivätkä he aiheuta terveydellisiä taikka järjestysongelmia. Päivänselvää on, me tiedämme jokainen sen, että alkoholin tuonti on asiallisen turismin lieveilmiö, joka aiheuttaa terveydellisiä ongelmia ja myös järjestysongelmia. Sen tähden sen aiheuttamat rönsyt on kitkettävä pois.

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa puhemies! Aivan lyhyesti ed. Hyssälän puheenvuoroon vielä viitaten, alkoholisairaudet ovat tosiasia. Muuten, tämä maa ja tämän maan alkoholiliike ei ole koskaan tuottanut niin paljon rahaa, että niillä rahoilla olisi pystytty alkoholin aiheuttamia ongelmia hoitamaan. Kyllä ne sairaudet pohjautuvat ennen muuta siihen viinaan ja alkoholiin, joka ostetaan Suomen alkoholiliikkeeltä tai sitten nykyään ihan tuolta keskiälän muodossa kaupoista. Eli tämä lakiesitys sellaisenaan ei näihin vaikuta oleellisesti. Se on hyvä pitää mielessä.

Toinen huomio. Meidän lainsäädäntömme ja

laajemminkin olemassa olevan lainsäädännön idiotismi on lentomatkatilau. Alkoholista kuljetetaan lentokoneella ympäri maata ja maailmaa. Kun suomalainen lähtee Kanarialle ja takaisin, viinaa kulkee tällaisia matkoja edestakaisin. Ne ovat todella kestävämpiä asioita myös ympäristön kannalta.

Ed. P e h k o n e n : Arvoisa puhemies! Täällä on suomalaisesta juomakulttuuristakin ollut puhetta, ja kyllä meidän täytyy se murheella todeta, että meillä on ihan oma kulttuuri näissä asioissa. Se on monesti humalahakuista.

Toisekseen sitten oluen vapaa saatavuus ratkaisee myös juomista. Rattijuoppous on lisääntynyt aivan räjähdysmäisesti keskioluen vapauttamisen jälkeen, eli tällä on kyllä merkitystä. Me tarvitsemme kansana sääntöjä. Me emme ole sellaisia, että selviämme ilman. On viisaita ihmisiä, jotka pystyvät määräämään, mutta enemmistö kansaa tarvitsee sääntöjä.

Sitten on eräs seikka, että kuka vastaa niin sanotusta vapaasta tuonnista. Alko jollakin lailla pyrkii ohjaamaan, hoitamaan ja kouluttamaan ihmisiä, mutta eivät nämä tunne vastuuta, jotka Suomeen olutta ja alkoholia tuovat. Erikoisesti tämä koskee nuoria ihmisiä.

Ed. K a u t t o : Arvoisa puhemies! Olen myös sitä mieltä, että tällä lakiesityksellä ei sinänsä ratkaista niitä ongelmia, mitä meillä alkoholipolitiikassa esiintyy. Samoin näen, että ei pitäisi tehdä sellaisia lainmuutoksia, jotka nimenomaan kohdentuvat miedompien aineiden käyttöön. Siinä mielessä haluan kannattaa ed. Skin-narin tekemää ehdotusta, että oluen tuontimäärä olisi kuusi litraa.

Ed. A i t t o n i e m i : Herra puhemies! Ed. Ihamäki tekee aina silloin tällöin hyviä ehdotuksia, mutta kovin valikoivasti. Jos hän olisi tehnyt saman esityksen tupakkalain yhteydessä, että ne tupakkakartongit, jotka ostetaan Virosta 30 markalla, saa ostaa kukin kotipaikkakunnaltaan alennusmyynnistä, niin silloin minä uskoisin, mutta kun ed. Ihamäen hyvät esitykset heilahtelevat vähän tapauksesta riippuen, niin tulee epäluuloiseksi.

Arvoisa puhemies! Asiasta on paljon tässä keskusteltu ja kun alkoholipolitiikasta todella on kysymys, niin se ei ole mikään ihmekään, mutta kyllähän tässä laissa kysymys on pelkästään fiskaalisista syistä, siis verotuloista. Jos tämä ralli jatkuu itärajan ja Viron suunnasta, niin me me-

netämme melkoiset verotulot ja menetämme myös sitä kautta työpaikkoja.

Kaksi asiaa näen tässä olevan. Toisena asiana ovat käytännön syyt. Kun täällä puhuttiin siitä, että käydään neljä, viisikin kertaa päivässä yli rajan, joka on muutenkin tukkoinen ja ruuhkainen, niin tottakai tällä on käytännön merkitystä, ja siinä mielessäkin asia pitää väljentää ja lopettaa tältä osin.

Minun mielestäni kaikki nämä muut asiat tässä ovat olleet sanan helinää, jokaisen mielestä tärkeitä, mutta jos tämä oikein kutistetaan tähän yhteen asiaan, niin se on pum, pum Viro ja itäraja. Siitä kun napsautetaan, niin valtion verotulot lisääntyvät ja ralli loppuu. Mitään alkoholipoliittista merkitystä sillä ei ole. Se, joka ostaa viinaa, ostaa sen muualtakin. Alkoholipoliittisia merkityksiä tällä ei ole ollenkaan, mutta onhan se hienoa sanoa, että se näin olisi. Näin pelkistetysti minä näen asian — ja mietinnön mukana.

Ed. M. Pietikäinen: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva lakiesityshän lähtee siitä, että meidän on syytä rajoittaa alkoholin tuontia ainoastaan silloin, kun alkoholia tuodaan Virosta tai Venäjältä, ja myös silloin ainoastaan, jos turisti matkustaa laivalla, junalla, autolla tai bussilla. Lentomatrustajat voivat kuitenkin tuoda esityksen mukaan tullitonta alkoholia myös näistä maista. Esitys ei ole mielestäni looginen. Alkoholin haittavaikutukset ovat samanlaiset riippumatta siitä, tuleeko alkoholi lännestä, idästä tai etelästä varsinkin, kun nämä alkoholituotteet useimmiten ovat peräisin samasta maasta.

Minun esitykseni kymmenen tunnin rajasta esittäisi päivittäisiä viinarallimatkoja itärajalla.

Ed. K o k k o n e n : Arvoisa herra puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunnassa asiantuntijoita kuultaessa tuli hyvin selvästi esille se, että tällainen viinaralli, joka nyt on ollut jo jonkin aikaa menossa, tuottaa melkoisia lieveilmiöitä. Kyllähän nuorison holtiton oluen käyttö on hyvin paljon ollut juuri näitten erittäin halpojen risteilymatkojen tulosta.

Ihmetyttää se, että täällä jotkut lääkärikananedustajat ovat tuoneet esille sen, että tämä olisi hyvin marginaalinen vaikutus, mikä tällä tavoin tuodulla alkoholilla on kansanterveyteen. Ymmärtääkseni alkoholi pääsääntöisesti aiheuttaa enemmän haittoja kuin hyötyjä. Täällä jotkut ovat olleet huolissaan työpaikoista. Ehkäpä ol-

laan huolissaan lääkäreitten työpaikoista, jos viinarajuonti maasta loppuu!

Ed. R a s k : Herra puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunta ponnessaan toi esille sen, että palaisimme entiseen eli siihen, että maahan saisi tuoda vain kaksi litraa olutta ulkomaanmatkalta. Täällä on tuotu sellaisiakin perusteluita esille, että oluen juominen olisi jotenkin terveellisempää kuin väkevempien aineiden juominen. Me tiedämme, että alkoholin käytössäkin voidaan helpommin siirtyä väkevämpiin aineisiin, kun on ensin miedompiin totuttu. Minä näen kyllä oluen kittaamisen terveydellisesti muutenkin haitallisenä, koska meillä liikalihavuus on yksi kansanterveysongelmista, eikä oluen ylenpalttinen juominen sitä asiaa ollenkaan helpota.

Olen hyvilläni siitä, että sosiaali- ja terveysvaliokunta tässä kysymyksessä politiikan sijasta ryhtyy tekemään puhdasta terveyspolitiikkaa.

Ed. M a n n i n e n : Arvoisa puhemies! Ed. M. Pietikäisen puheenvuoron johdosta toteaisin, kun hän sanoi, että lain tarkoituksena on rajoittaa alkoholin tuontia vain Virosta tai Venäjältä, että tässä on tietysti tarkoituksena rajoittaa sitä kaikista kolmansista maista. Miksi sitä ei rajoiteta EU:n sisällä, johtuu siitä yksinkertaisesta syystä, että me olemme menettäneet vallan sitä rajoittaa. Jos meillä olisi siihen lainsäädännöllinen oikeus, uskon, että sitäkin rajoitettaisiin tai ainakin esitettäisiin sosiaali- ja terveysvaliokunnan toimesta.

Edelleen, mitä tulee lentomatrustajiin, voi todeta, että lentomatrustaminen on kuitenkin sen verran kalliimpaa ja varsinkin suuren määrän rahtaaminen lentokoneessa, että tuskin sen takia kannattaa lähteä ulkomaille lentämään, että voi tuoda alkoholia, koska lopputuotteena sen hinta voi olla kalliimpaa kuin kotimaasta ostettu.

Mielestäni valiokunnan esitys on kaikilta osin perusteltu. Siinä on otettu huomioon riittävässä määrin sekä elinkeinopoliittiset mutta ennen kaikkea kansanterveydelliset näkökohdat, sillä alkoholin välittömät kansantaloudelliset haittavaikutukset ovat noin 3 miljardia markkaa, välilliset arviolta 13—22 miljardia markkaan, eli todelta suurista summista puhutaan.

Ed. L a h t e l a : Arvoisa puhemies! En maltanut olla ottamatta puheenvuoroa, kun viina aina kirvoittaa kielen.

Ed. Aittoniemi totesi aikaisemmassa puheessaan, että neljä viisi kertaa päivässä voidaan ha-

kea tämmöisiä tuliaisia, mutta ainakin itärajalalla, missä itse asun, Kaakkois-Suomen tulliipiirin alueella, se on rajoitettu kerran viikossa tapahtuvaksi, ja valvonta on aika tarkkaa. Siinä mielessä minulle olisi kyllä välttänyt semmoinenkin esitys, mutta se on nyt tuossa muodossa kuin on.

Lentoliikenteen osalta sen verran kuitenkin toteaisin, kun ed. Manninen totesi, että se on kallista, ja niin se onkin. Sehän tarkoittaa sitä, että on rikkaiden etuoikeus, että he voivat lentokoneessa viinaa rahdata. Yleensä kaiken lisäksi, kun he ovat liikemiehiä ja joku muu vielä maksaa matkan, se tapahtuu sillä tavalla, että jonkun toisen maksamalta matkalta voidaan tuoda viinaa vapaammin. Minusta tämän tyyppistä ei pitäisi ainakaan jatkossa, kun valmistellaan, edes lainsäädäntömuotoon tuoda. Siinä mielessä tämä on eriarvoistava ajatus kokonaan.

Yleensä koko tästä lainsäädäntöhommasta en minä usko, että me saamme hyvin tiukoilla rajoitteilla asennetta muuttumaan. Kaikkein paras tapa puuttua terveydellisiin ongelmiin, olisi, että ihmiset saadaan ymmärtämään, mikä haitta viinalla on. Se ei tule millään pakottavilla säännöksillä, niin kuin jotkut tässäkin salissa uskovat.

Ed. Hellberg: Arvoisa puhemies! Tässä on otettu kantaa siihen, miten EU:n sisäisistä maista voidaan tuoda alkoholia ja miten kolmansista maista. Nythän tilanne on aika mielenkiintoinen, että tässä vaiheessa rajoitetaan kolmansista maista tuotavaa alkoholia, kun 1.1.1997 saa EU:n sisäisistä maista tuoda olutta 110 litraa, viiniä 20 litraa, väkevää viiniä 10 litraa ja teräviä alkoholijuomia 10 litraa, ja nyt kahdeksan kuukautta ennen ollaan rajoittamassa kolmansien maiden alkoholituontia. Mitenhän sitten täällä hurskastellaan alkoholin terveysvaikutuksista, kun ensi vuonna alkavat todella isot alkoholin tuonnit esimerkiksi Saksasta Suomeen? Nyt pitäisi valmistautua siihen.

Minä olen itse asiassa aivan samaa mieltä, että alkoholi aiheuttaa terveyshaittoja, mutta täytyy tietysti ottaa myös huomioon se, miten tilanne tulee muuttumaan ensi vuonna. Miten sitten käsitellään todella suuria alkoholimääriä, jotka tänne tuodaan? Vaikka ne saa omaan käyttöön tuoda, aivan varmasti siitä suuri osa menee väärinkäyttöön, aletaan myydä ympäri maata ja suoritetaan matkoja, joista on selvitetty, että saattaa saada voittoa yli 8 000 markkaa, kun tuo täyden lastin alkoholia ensi vuonna.

Se, että me teemme nyt tällaisen ratkaisun juuri tämän suuren tuonnin alla, tuntuu hieman ihmeelliseltä.

Ed. Aittoniemi: Herra puhemies! Puhemies varmaan mielellään jo lopettaisi keskustelun ja aivan oikein, mutta jotta keskustelu saisi kauniin päätöksen, totean, kun täällä on jokaisessa puheenvuorossa viinaa moitittu niin mahdolltomasti, että mitään hyvää ei siinä ole nähty ja kuitenkin sitä juodaan valtavia määriä: Suomalaisille jurrikoille sosiaalisen kanssakäymisen avittajana viina on erittäin tärkeä asia kohtuullisesti nautittuna. Minä haluaisin vain nähdä, kuinka vakavan näköisiä naamoja olisi vappuaattona tälläkin porukalla ja kaikilla suomalaisilla, jos ollenkaan viinaa ei olisi, miten voitaisiin asiaa piristää. Tämän halusin, herra puhemies, sanoa, että kyllä viinalla on erinomaisen hyvä ja kannatettava osuus, kunhan sitä käytellään kohtuullisesti ja nimenomaan kotimaista viinaa eikä sitä Venäjän maalta rahdata.

Ed. Joenpalo: Herra puhemies! Minusta tämä laki on hätävarjelun liioittelua ja se tulisi hylätä.

Ed. Tiusanen: Arvoisa puhemies! Ed. Paula Kokkonen on varsin asiantuntevasti monesti puhunut täällä. Tänään meni hiukan viihteen puolelle, kun hän epäili, että jos lääkäri kritisoi tätä lakia ja tässä olevaa ehdaskatseista käytäntöä, niin hän olisi huolestunut lähinnä omasta työpaikastaan. Näin ei todella ole, vaan tämän tyyppisellä lainsäädännöllä ei oleellisesti pystytä estämään alkoholin aiheuttamia terveyshaittoja, vaan muulla tavoin.

Ed. Jääskeläinen: Herra puhemies! Ed. Lahtelalla oli niin hyvä esitys, että varmaan voimme lähteä sitäkin viemään eteenpäin.

Ed. Hellbergille toteaisin, että Suomihan vaikuttaa EU:ssa. Varmaan me vaikutamme sitten niin, että sellaista virheellistä politiikkaa ei synny, mitä hän epäili kohta syntyvän.

Ed. Aittoniemelle totean — hän taisi jo mennä johonkin — että ehkä löytyy iloisia naamoja jopa ilmankin alkoholia.

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Ed. Tiusaselle, joka on käyttänyt lukemattomia puheenvuoroja, jotka minä ymmärrän siinä katsannossa, mistä vaalipiiristä hän on tänne valittu,

toteaisiin vain sen, että jos tällä lainsäädännöllä ei pystytä estämään, niin pystytään toki teille tuottamaan asiakkaita erittäin runsaasti siellä itärajan pinnassa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Tarkka ed. V. Kosken kannattamana ehdottanut, että toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus hylättäisiin.

Ed. Skinnari on ed. Kauton kannattamana ehdottanut, että eduskunta ei hyväksyisi mietinnön perustelujen luvussa "Oluttuomisten rajoittaminen" olevaa lausumaehdotusta, vaan että sen sijasta hyväksyttäisiin I vastalauseessa oleva lausumaehdotus.

Ed. M. Pietikäinen on ed. Tiusasen kannattamana ehdottanut, että eduskunta ei hyväksyisi mietinnön perustelujen luvun "Asetuksen muuttaminen" toista kappaletta, vaan että sen sijasta hyväksyttäisiin II vastalauseessa oleva lausumaehdotus.

Ed. Tarkka on ed. Penttilän kannattamana ehdottanut, siltä varalta että lakiehdotus ei tule hylätyksi, että eduskunta ei hyväksyisi mainittua mietinnön perustelujen lukua "Asetuksen muuttaminen".

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Toinen varapuhemies: Ensin on päätettävä lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy toisessa käsittelyssä päätetyn lakiehdotuksen, äänestää "jaa"; jos "ei" voittaa, on lakiehdotus hylätty.

Toinen varapuhemies: Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

"Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Ala-Harja, Ala-Nissilä, Alaranta, Andersson J., Anttila U., Apukka, Aula, Biaudet, Brax, Bryggare, Filatov, Halonen, Hassi, Heinonen, Helle, Holopainen, Huotari, Hurskainen, Huttu-Juntunen, Huuhtanen, Hysälä, Häkämies, Hämäläinen, Ihamäki, Immonen, Itälä, Jaakonsaari, Juurola, Jääskeläinen, Kaarilahti, Kalli, Kallio, Kallis, Kanerva, Kan-

kaanniemi, Kantalainen, Karjalainen, Karjula, Karpio, Kauto, Kemppainen, Kiviniemi, Knaapi, Koistinen, Kokkonen, Komi, Korhonen M., Korhonen R., Korteniemi, Koski M., Koskinen Johannes, Krohn, Kuisma, Kukkonen J., Kuoppa, Laaksonen, Lahtela, Lamminen, Lax, Lehtosaari, Leppänen J., Lindqvist, Lindroos, Lämsä, Löv, Malm, Manninen, Myllyniemi, Mähönen, Mölsä, Mönkäre, Nikula, Norrback, Nyby, Ojala A., Ojala R., Olin, Paasio, Pehkonen, Pekkarinen, Peltomo, Perho, Pesälä, Pietikäinen M., Pietikäinen S., Pohjola T., Polvi, Prusti, Puhjo, Puisto, Pulliainen, Rajamäki, Ranta-Muotio, Rask, Rehn, Rimmi, Ryhänen, Räsänen, Saapunki, Saari, Saarinen, Salolainen, Savela, Seppänen, Skinnari, Smeds, Soininvaara, Tahvanainen, Taina, Takkula, Tennilä, Tiilikainen, Tulonen, Tuomioja, Tykkyläinen, Törnqvist, Uotila, Vanhanen, Vehviläinen, Vihriälä, Viljamaa, Vokkolainen, Wahlström ja Zyskowitz.

"Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Bremer, Hellberg, Joenpalo, Kekkonen, Koski V., Koskinen H., Koskinen Jari, Koskinen M., Kukkonen U-M., Kuosmanen, Kurolo, Lindén, Markkula-Kivisilta, Nurmi, Partanen, Penttilä, Piha, Rantanen, Rauramo, Roos, Tarkka, Viitames, Viitanen, Vistbacka ja Vähänäkki.

"Tyhjää" äänestävät edustajat Lapintie ja Tiusanen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aho, Alho, Andersson C., Anttila S-L., Aura, Backman, Dromberg, Elo, Enestam, Gustafsson, Isohookana-Asunmaa, Jansson, Juhantalo, Jääteenmäki, Kalliomäki, Karhunen, Kiljunen, Korkea-osa, Kääriäinen, Laakso, Laitinen, Leppänen P., Liikkanen, Linnainmaa, Lipponen, Louekoski, Luhtanen, Markkula M., Mikkola, Niinistö, Ojala O., Paasilinna, Pohjola M., Pykäläinen, Rinne, Rosendahl, Saario, Salo, Sasi, Suhola, Tiuri, Vehkaoja, Veteläinen, Virtanen, Vuorensola ja Väistö.

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 125 jaa- ja 25 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 47. (Ään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt toisessa käsittelyssä päätetyn lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Lopuksi on päätettävä perusteluja koskevista ehdotuksista. Niistä äänestettäessä ehdotan meneteltäväksi siten, että ensin äänestetään ed. M. Pietikäisen ehdotuksesta, joka koskee luvun "Asetuksen muuttaminen" toisen kappaleen hyväksymistä II vastalauseen mukaisena. Sen jälkeen äänestetään ed. Tarkan ehdotuksesta, jonka mukaan eduskunta ei hyväksyisi koko lukua "Asetuksen muuttaminen", mietintöä vastaan sellaisena, miksi se on edellisessä äänestyksessä muodostunut. Lopuksi äänestetään ed. Skinnarin ehdotuksesta.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätökset:

1) Äänestys ed. M. Pietikäisen ehdotuksesta.

Mietintö "jaa", ed. M. Pietikäisen ehdotus "ei".

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 94 jaa- ja 50 ei-ääntä, 5 tyhjää; poissa 50. (Ään. 2)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt mietinnön.

2) Äänestys ed. Tarkan ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Mietintö "jaa", ed. Tarkan ehdotus "ei".

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 118 jaa- ja 23 ei-ääntä, 8 tyhjää; poissa 50. (Ään. 3)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Skinnarin ehdotuksesta.

Mietintö "jaa", ed. Skinnarin ehdotus "ei".

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 71 jaa- ja 73 ei-ääntä, 7 tyhjää; poissa 48. (Ään. 4)

Eduskunta on hyväksynyt ed. Skinnarin ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuslain 5 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys 13/1996 vp

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö 5/1996 vp

Toinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Huuhtanen: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan uusien, käyttöalueiltaan vielä vakiintumattomien ja kalliiden lääkkeiden ohjaamista potilaille julkisen terveydenhuoltojärjestelmän kautta. Tämä hallituksen esitys on tarpeeton, kun miellä on olemassa käyttökelpoinen ja hyvä sairausvakuutusjärjestelmä.

Meillähän lääkehuolto on jaettu lääkelain säädännön mukaisesti siten, että kunnalliselle terveydenhuoltojärjestelmälle on jäänyt lähinnä laitoshoidon lääkekustannukset ja joitakin muita pienempiä velvoitteita. Sen sijaan avohoidossa tapahtuva hoito tapahtuu apteekkijärjestelmän kautta, johon asiakkaat, potilaat, saavat sairausvakuutuskorvauksia erillisten määräysten mukaisesti.

On hyvin erikoista, että nyt lähdetään tätä pääsääntöä järkyttämään ihan sen vuoksi, että nykyistä käytäntöä vastaan ei ole ollut pahemmin arvostelua. Haluan todeta, että näiden kahden kalliin lääkkeen saantioikeus potilaalle on turvattu. Se tulee kyllä turvatuksi molempien järjestelmien kautta, mutta selviämme ja tulimme toimeen jo vakiintuneen käytännön mukaisesti.

Mielestämme uusi hallituksen esityksen mukainen käytäntö ja siitä seuraava uusi byrokratia ei ole mielekästä erityisesti siksi, että kyseessä on väliaikainen kahdeksan kuukauden laki. Joutuu vain kysymään, onko tässä tarkoitus sitten avata portti jollekin vakiintuneemmallekin käytännölle ja entisestään sekoittaa toimiva nykyinen järjestelmä.

Yksinkertaisinta tässä tilanteessa on toimia voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti siten, että nämä mainitut kaksi lääketta lisätään

valtioneuvoston päätökseen kokonaan korvattavista lääkkeistä. Mikäli, kuten voi olla tarkoituksenmukaista, halutaan tehdä rajauksia määräämisperusteisiin, se on mahdollista. Esimerkiksi oikeus lääkkeen käytön aloittamisesta voidaan antaa keskussairaalan neurologisen yksikön tai erikoislääkäreitten määrättäviksi. Joka tapauksessa tämä päätös tulisi tehdä nopeasti, jotta hoidosta hyötyvien potilaiden asema tulisi mahdollisimman hyvin turvatuksi. On täysin oikein, että uusia hoitomuotoja saadaan käyttöön ripeästi.

Keskustan eduskuntaryhmä ei voi hyväksyä hallituksen esitystä lääkekorvauskäytännön muuttamisesta, koska se saattaa tiettyjä sairauksia sairastavat kansalaiset eri asemaan muiden kanssa ja johtaa kuntien välisten kustannuserojen poistamisesta tarpeettomaan uuteen ja byrokrattiseen menettelyyn.

Haluan korostaa sitä, että nyt jokainen suomalainen näiden kahden harvinaisen lääkkeen käyttäjä olisi oikeutettu sairausvakuutusjärjestelmässä tähän lääkkeeseen ja kustannukset korvaisi sairausvakuutusjärjestelmä kokonaisuudessaan. Ei syntyisi sellaisia yksittäisiin kuntiin tai sairaanhoitopiireihin kohdistuvia kustannuspaineita, jotka aiheuttavat sekaannusta ja jotka voivat aiheuttaa myös erilaisia käytäntöjä lääkkeiden määräämiseksi.

Tässä mielessä ehdotan lakiehdotusten hylkäämistä ja edellytän, että samanaikaisesti valtioneuvosto tekee päätökset näiden kahden lääkkeen ottamisesta kokonaan korvattavien lääkkeiden piiriin.

Ed. K e m p p a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta ed. Huuhtasen puheenvuorossa oli erityisen tärkeää, että hän korosti apteekkijärjestelmän kautta tapahtuvaa lääkkeen välitystä, jota sairausvakuutus kompensoi. Minusta tätä ei ole kyllä tarpeeksi painotettu valiokunnan mietinnössä, niin sekavasti se perustelee omaa kannanottoaan.

Järjestelmän voi todella tehdä niin yksinkertaiseksi kuin ed. Huuhtanen totesi, antamalla vain korvauskäytäntöön rajoituksia. Silloin ei olisi mitään tällaista poikkeusmenettelyä, jonka perusteluita ei enempää mietinnössä kuin lakiesityksen hallituksen perusteluissaakaan ole. Kyllä täytyy ihmetellä, miten tässä tapauksessa asiantuntijavaliokunta, sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta on niellyt lakiesityksen tällaisena. Tämä on suuri poikkeus periaatteena, pieni poikkeus käytännössä mutta on avaamassa sellaista ovea ja käytäntöä,

jossa hallitus voi käyttäytyä jatkossa eri tavalla. Kyllähän tätä päätöstä ennakkotapauksena sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnalta on pidetty.

Toinen varapuhemies: Jos ymmärsin oikein, tämä vastauspuheenvuoro täydellisesti kannatti edellä käyettyä puheenvuoroa. Kannatuspuheenvuorot täytyy pyytää varsinaiseksi puheenvuoroksi, ed. Kempainen.

Ed. H y s s ä l ä : Arvoisa puhemies! Tässä nyt täytyy tehdä selväksi se, että on erittäin tärkeää, että ne potilaat, jotka hyötyisivät uusista lääkkeistä, ehdottomasti myös saavat niitä. Kuitenkin tällä esityksellä, mikä valiokunnan enemmistöllä on, luotaisiin entistä epäselvempi ja monimutkaisempi korvauskäytäntö, mihin ed. Huuhtanen jo viittasi. Yleisen säästöpakon edessä ehdotuksella siirrettäisiin lääkkeistä aiheutuneita kuluja yhteiskunnalliselta maksajalta toiselle mahdollisen potilasturvallisuudenkin kustannuksella.

Lakiesityksessä päätöksenteko siirtyy sairausvakuutusjärjestelmältä julkiselle terveydenhuololle, mikä muuttaa myös potilaan oikeudellista asemaa. Esityksessä ei ole lainkaan otettu huomioon myöskään asiakkaan muutoksenhakuoikeutta. Esityksen tuomia muutoksia erikoissairaanhoidolakiin ei ole myöskään riittävästi pohdittu. Koska muutokset olisivat voimassa vain 8 kuukautta, tuntuu kummalta, että tässä luodaan uusi järjestelmä, joka aiheuttaa tietenkin myös kuluja. Toteutuessaan lait koskisivat vain kahta potilasryhmää, jolloin on vaarana myös näiden ryhmien eriarvoistuminen.

Lakiehdotuksessa on arvioitu uudistuksen mahdollisesti aiheuttavan kunnille noin 40 miljoonan markan vuotuiset lisämenot, jotka korvattaisiin kunnille erikoissairaanhoidon tasausjärjestelmän kautta. Tasauksen alarajaksi on ehdotettu 50 000—100 000 markkaa potilasta kohden. Kunnat eivät ole tällä hetkellä millään lailla varautuneet näihin lisäkustannuksiin. Tässähän on arvioitu, että vuosikustannukset saattaisivat potilasta kohden olla 72 000 markkaa tukkuhinnalla mitattuna, ja kysymyksessä ei ole periaatteessa kuurilääke, vaan potilaat käyttävät lääkettä ainakin valtaosaltaan, näin ymmärsin valiokunnassa, lopun elämänsä.

Tietenkin on tapauksia, että joissakin kunnissa voi olla useita potilaita ja useita perheitä, joissa on sairauksia, koska nämähän eivät jakaudu Suomessa tasaisesti. Jos ajatellaan MS-potilaita, niin heitä on Varsinais-Suomessa ehkä eniten.

Hoitotarpeet kasautuvat myös tiettyihin terveydenhuollon yksiköihin ja kuntiin, joiden palveluista ja taloudellisista resursseista riippuu koko perheen ja sairaan hyvinvointi. Kasautuessaan tällaiset sairaudet aiheuttavat tietyille kunnille taloudellisia rasituksia, jos ehdotukset toteutuvat, ja nämä saattavat tietenkin vaikuttaa potilaan mahdollisuuteen saada toimintakykyään ja hyvinvointiaan parantavaa hoitoa.

Valiokunnan ehdottamassa muodossa eräiden sairaanhoitopiirien kunnat ja sitä kautta veronmaksajat joutuvat kyllä kohtuuttomiin lisärasituksiin. Tämän kaltaiset suurten kustannusten tasaukset tulisi mielestäni hoitaa valtakunnallisen sairausvakuutuksen kautta eikä sen tulisi olla kuntien tehtävä. Koska kysymyksessä ovat väliaikaiset lait, niin täytäntöönpano kyllä aiheuttaa kohtuutonta lisäbyrokratiaa ja hallintokustannuksia, kun taas sairausvakuutuksella on valmis järjestelmä lääkekustannusten korvaamiseen. On käsittämätöntä, että tämän kaltaiseen hätäratkaisuun turvaudutaan, vaikka asialle ei ole varteen otettavia perusteita.

Nyt ehdotettu erikoissairaanhoitolakiin otettava säännös tasausjärjestelmän käyttöönottamisesta ei ehdi voimaan kuin aikaisintaan myöhään syksyllä 96. Muutos vaatii asetuksen antamista erikoissairaanhoitolaista, perussopimusten muuttamista, jotka taas edellyttävät kaikkien kuntien kunnanvaltuustojen yhtäpitäviä päätöksiä asiasta tai vähintäänkin lausuntojen antamista. Vasta tämän jälkeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä voi tehdä päätöksen tasausrahaston perustamisesta. Järjestelyyn on arvioitu kuluvan aikaa vähintään 2—3 kuukautta. Lisäksi lomajat saattavat vielä pidentää käsittelyaikoja. Lisäksi tarvitaan päätökset talousarvion ylittymisestä lääkekustannusten osalta.

Ne, jotka ovat kuntien valtuustoissa ja sairaanhoitopiireissä luottamustehtävissä, tietävät, että nämä asiat, nimenomaan perussopimusten muuttamiset ovat erittäin vaikeasti saavutettavissa. Lisäksi pelkään, että kun Suomessa on 21 sairaanhoitopiiriä, niin muodostuu 21 käytäntöä, millä myönnetään. Potilaat voivat joutua eriarvoiseen asemaan riippuen siitä, missä päin maata ja missä sairaanhoitopiirissä he sattuvat asumaan.

Korostan edelleen sitä, että olen ehdottomasti sitä mieltä, että niiden potilaiden, jotka hyötyvät lääkkeistä, tulee saada hoitoa, mutta kustannukset tulee suorittaa sairausvakuutuksen kautta.

Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Huuhtasen tekemää hylkäysehdotusta.

Sosiaali- ja terveysministeri M ö n k ä r e : Arvoisa puhemies! Haluan oikaista ed. Hyssälän yhden lauseen, jossa tuli esille, että tässä olisi kyseessä säästöpakko.

Tämä ei ole säästötoimenpide, vaan uuden lääkkeen käyttöönotto, uuden, hinnaltaan kalliin ja käyttötarkoitukseltaan vakiintumattoman lääkkeen käyttöönotto. Valiokunnassa on varmasti ollut esillä ne syyt, miksi päätös pitää tässä yhteydessä tehdä näin nopeasti ja on myös selvitetty, että työryhmä jatkaa asian tutkimista.

Ehkä on syytä nyt tässä sanoa, että vain noin 10 prosenttia MS-potilaista nykytietämyksen mukaan hyötyy tästä lääkkeestä, ja kun käyttötarkoitus on vakiintumaton, saatettaisiin aiheuttaa ongelmia potilaille. Osa potilaista saa enemmän oireita, jos heille määrätään tätä lääkettä. On hyvin vaikea asia ilman tarkempaa tutkimusta ja koulutusta päättää, kenelle lääke kuuluu. Lääkkeen määräämisen pitää nyt tässä vaiheessa olla asiantuntijoiden käsissä.

Valtionosuusjärjestelmän osalta on hyvä muistaa, että sosiaali- ja terveystoimen valtionosuusmenot ovat 16 000 miljoonaa markkaa vuodessa ja nyt puhutaan 40 miljoonan markan asiasta, jonka valtio 100-prosenttisesti korvaa kunnille ja jossa käytetään nyt erikoissairaanhoidon tasauslakia keinona. Tämän vuoden aikana kyllä selviää, millä tavalla jatkossa täytyy tehdä.

Ed. L a h t e l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ed. Hyssälä totesi, että tällä lailla lääkettä ei olisi perusteltua ottaa käyttöön yleensä. Onhan tietysti ihan selkeät perusteet, kun katsotaan kustannuksia ja sitä, mitä maksaa, kun lääke tulee suoraan sairaala-apteekkien kautta. Vaihtoehtona olisi normaalivälityspalkio; onhan siinä melkein 40 000:n ero vuosikustannuksina keskimäärin potilasta kohti. Minusta se on aika huomattava kuitenkin kustannuserona.

Sen lisäksi tärkeä näkökulma koko tässä asiassa on se, että tässä kuitenkin potilas saa maksutta sen lääkkeen, jonka erikoislääkäri määrää todettuaan, että tämä mahdollisesti vaikuttaa tähän sairauteen. Kaiken lisäksi, niin kuin ministeri Mönkäre totesi, kysymys on sellaisesta lääkkeestä, jonka vaikutuksia ei tiedetä tarkalleen eri henkilöiden osalta. Joillekin se auttaa, joillekin ei auta. Minusta tämä on oikein hyvä menettely kokeilla. Kokeillaan nyt tämä loppuvuosi, ja myöhempi aika näyttää, mikä tulee olemaan tämän lopullinen kohtalo. Todennäköisesti siinä palataan siihen ajatukseen, mitä ed. Hys-

sälä totesi, että sairausvakuutus maksaa sen jälkeen, kun todetaan, että lääkkeellä on vaikutusta.

Ed. H u u h t a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Mönkäre totesi, että tässä ei ole säästölaista kyse. Näin voi asian tulkita. Mutta mikäli tämä lääke olisi vapaassa käytössä, on arvioitu, että kustannukset voisivat nousta 550 miljoonaan markkaan saakka. Nyt on vain arvattavissa, mihin asettuu tämän lääkkeen käytön taso. Se voi olla, niin kuin uskon, huomattavastikin yli 40 miljoonaa markkaa, ja valtio korvaa kunnille vain 40 miljoonasta markasta. Silloin se on valtiolle säästöä. Mutta jos tapahtuisi teoriassa toisin päin, ei säästöstä varsinaisesti voisi puhua. Tämä on juuri se ongelma, että me emme täsmälleen tiedä kustannusjaosta jatkossa. Tiedämme vain, että kunnat ja erityisesti kuntien kautta erikoissairaanhoitopiirit tulevat toteuttamaan erilaisia käytäntöjä, jotka näkyvät potilaitten erilaisena kohteluna, ja tätä ei voi pitää oikeutettuna, ja siitä meidän vastalauseemme lähtee.

Ed. H y s s ä l ä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Formuloin varmaankin huonosti tämän säästöjä koskeneen lauseen. Tarkoitin todellakin, että tässä siirtyvät kustannukset toiselta yhteiskunnalliselta maksajalta toiselle. Mutta kuten ed. Huuhtanen totesi, tässähän on tulkintakysymys. Voidaan säästöistäkin puhua.

Mutta mitä tulee tähän, mitä ministeri Mönkäre sanoi siitä, että erikoislääkäreitten käsissä on haluttu pitää tämä, niin kyllä sairausvakuutuksella pystytään pitämään se ihan samojen erikoislääkäreitten käsissä. Tässä ovat kysymyksessä neurologian erikoislääkärit, jolloin myös sairausvakuutuksen avulla tai kautta asia voidaan hoitaa. Ei tässä mitään uusia lääkäri-ryhmiä eikä mitään uusia neurologiryhmiä Suomeen sinänsä pysty tulemaankaan. Samaa korkeaa lääkärietiikkaa ja asiantuntemusta noudattaen nämä erikoislääkärit sen pystyvät päättämään myös sairausvakuutuksen kautta, ja silloin myös tilastointi on valtakunnallisella tasolla ja seuranta erittäin hyvää ja korkeatasoista Kansaneläkelaitoksen atk-asiantuntemusta ja asiantuntijaryhmiä hyväksi käyttäen. Luotan siihen kyllä tälläkin hetkellä ja myös vastaisuudessa.

Sosiaali- ja terveysministeri M ö n k ä r e : Arvoisa puhemies! Asia on juuri niin, että tällaisen

uuden vakiintumattoman lääkkeen käyttöönotto halutaan pitää erikoislääkäreiden käsissä. Minulla on kyllä luottamus siihen, että neurologeilla ympäri maata tulee olemaan samanlainen käytäntö. Kyllä he keskustelevat keskenään. Siinä mielessä en ymmärrä lääkäriedustaja Huuhtasen epäilystä siitä, että eri puolilla maata tulisi erilaisia käytäntöjä tässä asiassa.

Mutta ed. Hyssälän pitäisi ymmärtää sellainen asia, että EU:n säännökset estävät tietyn rajoittamisen: Reseptin jatkomääräämisen osalta me emme voi asettaa sairausvakuutusjärjestelmän kautta rajoituksia. Jos neurologi aloittaa lääkkeen ja toteaa, että tämä ei tälle potilaalle sovi, mutta potilas itse haluaa jatkaa lääkettä, hänellä on alkuperäisresepti, jonka hän voi viedä kenen tahansa lääkärin uusittavaksi. Tiedämme kyllä, miten sellaisessa tilanteessa on mahdollista käydä. Potilas voi saada edelleen lääkettä, joka voi olla hänelle vahingollinen ihan lääkäri — potilasuhteen osalta, sen luonnollisen toimimisen kannalta. Tämän tyyppiset asiat ovat vaikuttaneet siihen, että tämän päätöksen tekeminen ja korvausjärjestelmän kehittäminen nyt on vaikeaa tässä tilanteessa.

Sen takia pitää saada lisää aikaa, ja tiedätte myös syyn, miksi piti näin nopeasti nyt toimia: Lääketehdas halusi tälle lääkkeelle hinnan ja markkinat, ja EU-sopimukset edellyttävät, että meidän pitää toimia siinä tilanteessa. Olemme vaikeassa tilanteessa ja olemme yrittäneet etsiä ratkaisun, josta on potilaalle hyötyä. Valtio korvaa kunnille. Kehittäkäämme siis kuntien ja valtion välistä keskustelua niin, että korvaukset tulevat oikeudenmukaisiksi.

Ed. I h a m ä k i : Arvoisa puhemies! Hyväksyttävänä olevan lain mukaan tiettyjä kalliita, vielä vakiintumattomassa käytössä olevia lääkkeitä ei korvattaisi sairausvakuutuksesta, vaan ne tulevat kuntasektorin maksettaviksi, jolloin lisämenot osittain korvattaisiin valtionosuusjärjestelmän kautta. Kyseessä ovat lääkkeet, jotka ovat saaneet myyntiluvan, mutta joilla ei ole vielä vahvistettua korvausperusteeksi hyväksyttyä kohtuullista tukkuhintaa.

Kyseessä on itse asiassa suuri periaatteellinen kysymys, jolla muutetaan kuntien ja Kelan välistä kustannusjakoa siirtämällä kustannuksia kuntien maksettavaksi. Kuntien kannalta ei ole taroituksenmukaista jatkaa kyseisellä linjalla. MS-potilaiden määrä vaihteleeekin huomattavasti maan eri osissa, ja samassa sairaanhoitopiirisäkin saattaa olla eri kunnissa hyvin erilaisia

määriä. Tämä saattaa aiheuttaa kyseisille kunnille huomattavia lisäkustannuksia.

Hoidon tarpeen määrittely, jatkokontrollit sekä lääkkeiden jakelu tulee keskittää erikoissairaanhoidon, jotta saadaan valittua potilaat, jotka hoidosta hyötyvät, eikä turhia hoitoja anneta. Kontrolleissa tulisi arvioida kriittisesti hoidon tehoa ja lopettaa se ajoissa, mikäli selvää hyötyä ei todeta. Terveyskeskuksilla ei ole tähän toimintaan resursseja, ja siinä mielessä on tärkeää, että asia hoidetaan erikoissairaanhoidossa.

Järjestelmällä pyritään säästöihin siinä mielessä, ettei turhia hoitoja aloitettaisi eikä jatkettaisi. Seurauksena saattaa toki olla myös se, että jossain tapauksissa jää tarpeellinenkin hoito potilaalta saamatta. Koska kysymys on kuitenkin poikkeuslaista ja laki on voimassa vain tämän vuoden loppuun, johon mennessä selvitetään jatkokäytäntö, on laki hyväksyttävissä. Toivon mukaan jatkokäytännön ratkaisut tulevat eduskuntaan hyvissä ajoin, että ne ehditään asiallisesti käsitellä.

Ed. H u u h t a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisi syytä panna merkille, että ed. Ihamäki näki esityksen ongelmalliset puolet ja myönsi, että siinä suhteessa lakiesitys on huono. Kuitenkin hän on hyväksymässä poikkeuskäytäntönä asian vuoden loppuun saakka. Ihmettelen juuri tätä ajatuksenkulkua, miksi poikkeuskäytäntöä ei olisi yhtä hyvin hoidettu sairausvakuutusjärjestelmän kautta sen sijaan, että se tulee nyt kuntien kontolle.

Täällä viitattiin myös ministeri Mönkäreeseen puheenvuorossa lain nopean käsittelyn tarpeeseen siksi, että lääke olisi saatava potilaiden käyttöön. Olen samaa mieltä, että lääke tulee saada potilaiden käyttöön. Yhtä nopeasti se olisi tullut sairausvakuutusjärjestelmän kautta ja paljon pienemmillä puheilla ja eduskunnan toimilla, kun se olisi valtioneuvoston päätöksellä voitu ottaa korvattaviin lääkkeisiin. Siitä lähtien potilaat olisivat lääkettä voineet käyttää hyväkseen.

Ed. K o k k o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ed. Ihamäki totesi puheenvuorossaan, että kysymys on lääkkeestä, joka on saanut myyntiluvan. Haluan kuitenkin vielä varmuuden vuoksi todeta sen, että on huomattava se, että kysymyksessä on valmiste, joka meidän säännöstemme mukaan ei olisi saanut normaalissa käsittelyssä myyntilupaa. Siitä syys-

tä, minkä ministerikin aikaisemmin mainitsi, että sitä ei ole tutkittu samalla tavalla kuin lääkkeet meillä yleensä tutkitaan, käyttöindikaatiot ovat edelleen jossain määrin epäselvät. Tämä on ikään kuin kokeilu-aikaa vielä. Siksi on perusteltua menetellä niin kuin hallitus on ehdottanut meneteltäväksi.

Ed. M a n n i n e n : Herra puhemies! Ministeri Mönkäre ilmoitti täällä, että kyse ei ole säästölaista. Kukaan, joka lukee lain perustelut tarkoin, ei voi tulla muuhun tulokseen kuin siihen, että lailla pyritään merkittäviin säästövaikutuksiin.

Ensimmäinen asia, joka todistaa sitä, on se, että siinä sanotaan, että sairaalat saavat lääkkeet tukkuhinnalla, jolloin kustannukset jäävät pienemmiksi kuin apteekkien kautta ostettuna.

Toiseksi, ihan selkeästi ilmoitetaan, että mikäli tämä toteutettaisiin sairausvakuutuslain kautta, kustannukset voisivat olla jopa kymmenkertaiset verrattuna hallituksen esittämään vaihtoehtoon.

Kolmanneksi, valiokunnassa sosiaali- ja terveysministeriön asiantuntijat vastasivat, kun tiedustelin, miksi ei tässä järjestelmässä voitaisi lakiin kirjata, että valtio korvaisi kullekin sairaalakuntayhtymälle menot todellisten kustannusten mukaan, että siinä tapauksessa kustannukset ilmeisesti nousisivat huomattavasti hallituksen esityksestä.

Lyhyesti sanottuna hallitus ensinnäkin pyrkii kiertämään vastuuta ja suojautumaan EU-säännöksiltä ja toiseksi pyrkii mahdollisimman halpaan ratkaisuun siirtämällä kustannuksia kunnille.

Ed. R a s k : Arvoisa puhemies! Hyväksyn sosiaali- ja terveysvaliokunnan tekemän esityksen tässä kysymyksessä sillä perusteella, että kysymys on vain kahdeksan kuukautta voimassa olevasta väliaikaisesta laista. Totean, että sosiaali- ja terveysministeriö on asettanut toimikunnan pohtimaan asiaa. Toimikunta antanee oman selityksensä toukokuun loppuun mennessä, jolloin asia voidaan toivon mukaan eduskunnassa pysyvästi ratkaista.

On tärkeä huomata, että lääke auttaa vain noin 500:aa MS-tautia sairastavaa potilasta. Valiokuntakäsittelyn aikana tuli esille, että lääke on kallis ja sillä on myös hyvin vaikeita sivuvaikutuksia, masennusta ja itsemurhariskejäkin saattaa esiintyä. On aivan oikein, että lääkkeen käyttö on neurologien tarkassa valvonnassa.

Mielestäni MS-liiton roolin potilasjärjestönä tässä kysymyksessä mielestäni pitää tulla voimakkaasti esille, etteivät he antaisi MS-sairaille turhia toiveita siitä, että lääke auttaisi kovin monia. Sekään ei ole hyvä paranemisen kannalta, jos lääkkeen suhteen elätellään liian suuria turhia toiveita. Näille 500 MS-potilaalle lääkkeellä todennäköisesti tulee olemaan myönteiset vaikutukset, ja he tulevat lääkettä Suomessa saamaan.

Ed. I h a m ä k i : Herra puhemies! Ed. Huhtasen puheenvuoron johdosta totean, että meidän on syytä tiedostaa, että nyt on kysymyksessä väliaikainen laki. Se on voimassa vuoden loppuun. Siinä saamme harkinta-aikaa. Periaatteessa myönnän kuitenkin olevani sitä mieltä, että uutta käytäntöä ei maahamme tarvita, vaan lääkekorvaukset tulee suorittaa sairausvakuutuksen kautta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

T o i n e n v a r a p u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Huhtanen ed. Hyssälän kannattamana ehdottanut, että toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset, äänestää ”jaa”; jos ”ei” voittaa, on lakiehdotukset hylätty.

T o i n e n v a r a p u h e m i e s : Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

”Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ala-Harja, Alaranta, Andersson J., Anttila U., Apukka, BiauDET, Brax, Bremer, Bryggare, Filatov, Halonen, Hassi, Heinonen, Hellberg, Helle, Holopainen, Huotari, Hurskainen, Huttu-Juntunen, Häkämies, Hämäläinen, Ihämäki, Immonen, Itälä, Jaakonsaari, Joenpalo, Juurola, Kaarilahti, Kallio, Kanerva, Kantalainen, Karjalainen, Karpio, Kautto, Kekkonen, Knaapi, Kokkonen, Korhonen M., Koski V., Koskinen H., Koskinen Jari, Koskinen Johannes, Koskinen M., Krohn, Kukkonen J., Kukkonen U-M., Kuosmanen, Kurola, Laaksonen,

Lahtela, Lamminen, Lapintie, Lax, Lindroos, Lindén, Löf, Markkula-Kivisilta, Mähönen, Mönkäre, Nikula, Nurmi, Nyby, Ojala A., Ojala R., Olin, Partanen, Peltomo, Perho, Pietikäinen M., Piha, Pohjola T., Polvi, Prusti, Puisto, Pulliainen, Pykäläinen, Rajamäki, Rantanen, Rask, Rimmi, Saarinen, Salolainen, Savela, Seppänen, Skinnari, Soininvaara, Tahvanainen, Taina, Tiusanen, Tulonen, Tuomioja, Tykkyläinen, Törnqvist, Viitamies, Viitanen, Viljamaa, Vähänäkki, Wahlström ja Zyskowicz.

”Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Ala-Nissilä, Aula, Huhtanen, Hyssälä, Jääskeläinen, Kalli, Kallis, Kankaaniemi, Kempainen, Kiviniemi, Koistinen, Komi, Korteniemi, Koski M., Kuoppa, Lehtosaari, Leppänen J., Lindqvist, Lämsä, Manninen, Myllyniemi, Mölsä, Pehkonen, Pekkarinen, Penttilä, Pesälä, Puhjo, Ranta-Muotio, Rehn, Räsänen, Saapunki, Saari, Salo, Smeds, Takkula, Tarkka, Tennilä, Vanhanen, Vehviläinen, Vihriälä ja Vistbacka.

”Tyhjä” äänestää edustaja Korhonen R.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aho, Alho, Andersson C., Anttila S-L., Aura, Backman, Dromberg, Elo, Enestam, Gustafsson, Isohookana-Asunmaa, Jansson, Juhantalo, Jätteenmäki, Kalliomäki, Karhunen, Karjula, Kiljunen, Korkea-oja, Kuisma, Kääriäinen, Laakso, Laitinen, Leppänen P., Liikkanen, Linnainmaa, Lipponen, Louekoski, Luhtanen, Malm, Markkula M., Mikkola, Niinistö, Norrback, Ojala O., Paasilinna, Paasio, Pietikäinen S., Pohjola M., Rauramo, Rinne, Roos, Rosendahl, Ryhänen, Saario, Sasi, Suhola, Tiilikainen, Tiuri, Uotila, Vehkaoja, Veteläinen, Virtanen, Vokkolainen, Vuorensola ja Väistö.

T o i n e n v a r a p u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 99 jaa- ja 42 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 57. (Ään. 5)

Eduskunta on hyväksynyt toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Hallituksen esitys laiksi teletoimintalain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 180/1995 vp
Liikennevaliokunnan mietintö 2/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on liikennevaliokunnan mietintö n:o 2. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1, 2, 4—9, 10 a ja 10 b § sekä 10 c, 10 d, 20, 22, 23, 26, 26 a ja 30 § ja 2 a luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Hallituksen esitys laeiksi merimieslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 199/1995 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 1/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on työasiainvaliokunnan mietintö n:o 1. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

ensimmäisen lakiehdotuksen 11 a, 23, 35, 43 a, 52, 53, 58, 80, 86, 88 ja 91 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

toisen lakiehdotuksen 14, 26, 27 ja 35 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

kolmannen lakiehdotuksen 16, 16 a, 16 b ja 28 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike, neljännen lakiehdotuksen 8 ja 30 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

viidennen lakiehdotuksen 8 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Hallituksen esitys sähköturvallisuuslaiksi

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 4/1996 vp
Talousvaliokunnan mietintö 3/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Hallituksen esitys laiksi vuosilomalain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 14/1996 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 2/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on työasiainvaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Lakialoite laiksi rikoslain muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Lakialoite 9/1996 vp (Henrik Lax /r ym.)

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin lakivaliokuntaan.

Keskustelu jatkuu:

Ed. K o k k o n e n : Arvoisa puhemies! En halua kovasti pitkittää keskustelua, mutta sen johdosta, että viime käsittelyssä ed. Tiisanen toi esiin, miten vaikeita ratkaisut aivokuolleiden potilaiden kohdalla ovat, haluan todeta, että ilmeisesti hän on sotkenut käsitteet. Aivokuollut on meidän maassamme yhtä kuin kuollut. Hänen kohdallaan eivät voi tulla kysymykseen enää vaikeat ratkaisut. Eräänä ensimmäisistä maista maailmassa Suomi hyväksyi jo vuonna 1972 aivokuolemakäsitteen.

Ed. I h a m ä k i : Arvoisa puhemies! Edellisessä istunnossa käydyin keskustelun johdosta

haluan korostaa, että mielestäni ed. Laxin laki-aloite on tarpeeton, koska jos jossakin laissa asia sanotaan, sitä samaa asiaa ei enää tarvitse sanoa toisessa laissa. Laissa potilaan oikeuksista ja terveydenhuollon ammatinharjoittajista todetaan toisaalta potilaan ja toisaalta lääkärikunnan ja hoitohenkilökunnan oikeudet, velvollisuudet ja toimintamallit, ja ne riittävät.

Sen sijaan tämä debatti on ollut hyvä hoitotestamenttiasian esilletulon kannalta. Toivon, että asiat etenisivät hoitotestamentin virallistamisen suuntaan.

Ed. A i t t o n i e m i : Herra puhemies! Oi-keastaan puheenvuoroni on turha sikäli, että viime istunnossa, kun tätä asiaa käsiteltiin, käytin laajemman puheenvuoron, joka perustui paljolti niihin näkemyksiin, joita olen aikinani lakivaliokunnassakin esittänyt, kun siellä keskusteltiin tästä asiasta rikoslain kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Niin kuin aikaisemmin totesin, rikoslaki on sellainen, joka kieltää sen, mitä ei saa tehdä, ja määrää siitä sanktion. Eräissä tapauksissa sanktio saattaa olla lievempi poikkeuksellisissa olosuhteissa, mutta rikoslain sisältönä ei ole, että siinä sallitaan jokin asia. Näin ollen sellainen asia, joka on olemassa muussa laissa selkeästi sanottuna, on riittävä. Rikoslakiin ei tällaista säännöstä saisi tulla. Siinä tapauksessa, että joskus mentäisiin aktiivisen eutanasian puolelle, mitä toivottavasti ei tapahdu, rikoslakiin maininnan saaminen olisi paikallaan, mutta ei siinä tapauksessa, kun on kysymys hoitotoimenpiteistä luopumisesta. Uskon, että tällainen näkemys saavuttaa varmaan laajempaakin kannatusta.

Ed. T y k k y l ä i n e n : Arvoisa puhemies! Olen puhunut asiasta jo, kun asiaa käsiteltiin ensimmäisen kerran, ja haluan edelleenkin todeta, että en näe tarpeellisenä ottaa rikoslakiin mitään uutta pykälää hoitotoimenpiteiden lopettamisesta. Sen johdosta toivoisinkin, että lakivaliokunta ei ottaisi asiaa uudelleen käsittelyyn, koska asia on käsitelty jo edellisen lakivaliokunnan aikana.

Täällä on otettu esille hoitotestamenttiasia. Varmasti löytyy muitakin mahdollisuuksia sen asian korjaamiseksi muiden lakien yhteydessä, joten katson, että ed. Laxin aloite ei anna aihetta enempään toimenpiteisiin. Meidän tärkein tehtävämme on ylläpitää elämää, jonka jokainen ihminen on saanut osakseen.

Ed. K e m p p a i n e n : Arvoisa puhemies! Minusta on myönteinen asia, että ed. Laxin aloite on tuotu tänne ja että meillä tästä keskustelu käydään. Toivon, että se myös sellaisenaan ymmärretään.

Aivan kuten ed. Tykkyläinen edellä totesi, meidän tehtävämme on ylläpitää elämää. Se kyllä pitää tunnustaa, että kehittynyt lääketiede on tullut siihen pisteeseen, että se voi keinotekoisesti ylläpitää elämää. Silloin ollaan niillä rajoilla, että tällainen syvällisempi keskustelu tarvitaan.

Oma kokemukseni on, että eutanasia on ollut käytössä. Sitä on voitu toteuttaa osana hyvää hoitoa jo tähän asti, kun se on voitu toteuttaa hyvässä yhteistyössä niin omaisten, potilaan kuin lääkärienkin kesken. Mutta nykykäytäntö on tehnyt siitä vaikean ja varsinkin nykykeskustelu. Ehkä ei sittenkään tarvita lainsäädäntöä, mutta tarvittaisiin eettisiä normeja, että siihen paineeseen, joka tulee sanotaanpa vaikka potilaan omaa tahtoa vasten hoitaa potilasta keinotekoisesti pidemmälle kuin ihmisarvo edellyttää, vaadittaisiin ihan oikeita käytäntöjä ja oikeaa keskustelua. Todella niin on, että meillä on esimerkkejä, joissa varmasti ihmisarvoa alentavasti lääketieteen keinoin on hoitotoimenpiteitä jatkettu.

Ed. T y k k y l ä i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastauspuheenvuorona ed. Kemppaiselle toteaisin, että nykyisinkin potilasturvalaki sallii, että potilas voi itse päättää hoidon lopettamisesta. Sen sijaan ed. Laxin laki-aloite lähtee siitä, että lääkäri ja sairaanhoitohenkilökunta eivät joudu sanktioiden kohteeksi. Tässä on vähän erilaisista asioista kysymys. Toivoisin, että ed. Kemppainen olisi sisäistänyt tämän lakialoitteen, niin kuin se kuuluukin sisältää, eli en missään tapauksessa hyväksy ed. Laxin tekemää lakialoitetta tässä muodossa.

Ed. K o k k o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan vielä sen johdosta, että ed. Kemppainen totesi, että meillä on eutanasia hyväksytty, todeta, että eutanasiasta puhuttaessa on kyllä hyvin tarkoin määriteltävä, mitä kukin tarkoittaa milläkin käsitteellä. Passiivista eutanasiaa maassamme harjoitetaan. Sitä pidetään ns. terminaalihoitona eli hyvänä kuolevien potilaiden hoitona. Käsitelin näitä säännöksiä ja maamme käytäntöä varsin laajasti viime kerran puheenvuorossani enkä aio siihen enää palata, mutta totean, että tämä keskustelu minunkin mielestäni varmasti on ollut paikallaan

ja on omiaan edistämään tämän käytännön tunnetuksi tekemistä siellä, missä sitä vielä ei tunnetta.

Ed. A i t t o n i e m i : Herra puhemies! Tämä on vähän niin kuin väsyneen lapsen itku, että se ei tahdo lakata ollenkaan. Kuitenkin haluan ed. Tykkyläisen näkemyksen johdosta sanoa, että ei ed. Laxilla tässä ole mitään tarkoitusta laajentaa kysymystä. Olen aikanani todennut, että ed. Lax on toiminut ihan sen mukaisesti kuin valiokunnassa aikanaan keskusteltiin. On ihan hyvä, että hän on tuonut tämän asian esille. Siitä on tullut aika laaja keskustelu.

Ed. Lax vain haluaa rikoslain 21 lukuun merkinnän siitä, mikä on tavallaan vielä takeen takeena, että lääkäri ei joudu vastuuseen, kun hän toimii sillä tavalla kuin laissa potilaan oikeuksista on sanottu. Kysymys on siitä, että se on vain tarpeetonta siellä. Saattaa olla tietysti, niin kuin aikanani totesin, että se tietyllä tavalla hiipii keskustelussa eteenpäin, kun asia rikoslakiin on tuotu, tietysti aktiivisen toiminnan puolelle. Mutta ei ed. Laxin aloitetta mielestäni pidä katsoa niin, että hän haluaa laajentaa tätä aktiiviseen suuntaan, vaan että pelkästään varmuuden maksimoinniksi lääkärin turvaksi tulisi vielä tuoda tällainen poikkeussääntö rikoslakiin.

Ed. K e m p p a i n e n : Herra puhemies! En ihan tarkkaan ole perehtynyt ed. Laxin aloitteeseen, mutta näen, että tässä ilmeisesti on mallia haettu Hollannista, jossa eutanasian aktiivinen osa, vaikka se on kiellettyä, ei johda rangaistuksiin, jos se on toteutettu tiettyjen periaatteiden mukaan. Toteaisin, että meillä on kautta aikain jo ollut oikea eutanasia käytössä. Se on toiminut hyvin. Mutta nykyaikana siinä tulee vaikeita tilanteita.

Itse eutanasia-termissäähän, niin kuin se esimerkiksi Hollannissa on määritelty, on muistaakseni kymmenkunta erilaista kategoriaa, joissa on passiivisempia ja aktiivisempia tai hoitamatta jättäminen. Minusta kuitenkin sielläkin oleva käytäntö vie eteenpäin keskustelua ihmisarvosta ja nimenomaan siitä, onko ihmisellä mahdollisuutta arvonsa ja tahtonsa mukaiseen kuolemaan silloin, kun on todettu, että hänellä ei ole mitään mahdollisuutta itse vaikuttaa siihen, mutta häntä keinotekoisesti pidetään hengissä.

Ed. K o k k o n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Lax saapuikin jo itse saliin. Olin ajatellut kertoa hänen taustajoukoistaan Exitus ry:stä, joka

ainakin ajaa aktiivista eutanasiaa ja on pitänyt tätä ensimmäisenä askeleena siihen suuntaan ja ottanut ed. Laxin kellokkaakseen, mutta hän varmaan itse voi tästä historiasta kertoa enemmän.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Ed. Aura merkitään läsnä olevaksi.

8) Lakialoite laiksi tuloverolain 93 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite 10/1996 vp (Olavi Ala-Nissilä /keskym.)

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Ala-Nissilä: Arvoisa puhemies! Lakialoitteessa on kysymys tuloverolain 93 §:n muuttamisesta ja työmatkavähennyksen verovähennysoikeuden lisäämisestä. Nythän on niin, että työmatkakustannukset ovat merkittävästi nousseet polttoaineiden verotuksen korottamisen kautta. Bensiinin hinta nousi esimerkiksi viime vuonna ja tälle vuodelle nousu nykyisen hallituksen esityksestä oli peräti 50 penniä litralta. Matkakustannuksiin lisäävästi ovat olleet vaikuttamassa myös ajoneuvovero, yksityisteiden valtionosuuden loppuminen sekä muut kustannustekijät. Vaikutukset ovat suurimmat haja-asutusalueilla ja taajamissa silloin, kun on kyse pitkistä työmatkoista.

Tulo- ja varallisuusverolaissa ei sen alkuperäisessä muodossa rajoitettu mitenkään työmatkakulujen vähentämistä muuta kuin rajaamalla vähennys halvimman käytettävissä olevan kuluneuvon kustannuksiin, mutta vuodesta 81 verotuksessa on ollut matkakustannusten vähennyksen enimmäismäärä 15 000 markkaa ja sitä vuonna 86 korotettiin 16 000 markkaan. Edelleen vuonna 89 tuli omavastuu 2 000 markan suuruisena, jota vuonna 95 korotettiin 2 500 markkaan. Reaalisesti työmatkavähennyksen merkitys vuo-

desta 81, jolloin yläraja säädettiin, on jo puolittunut, ehkä vähän enemmänkin.

Työmatkavähennyksen säätäminen kustannusten noustessa tälle tasolle on omiaan ehkäisemään aktiivista työnhakua toiselta paikkakunnalta. Nyt kun työsuhteet ovat entistä lyhytaikaisempia, ei voida edellyttää kohtuudella, että perhe muuttaisi paikkakunnalta toiselle esimerkiksi toisen puolison työpaikan perässä. Omistusasunnon myynnin vaikeus, perheen lasten koulun ja sosiaalisen ympäristön vaihtuminen sekä toisen puolison mahdollinen työpaikka yleensä estävät koko perheen siirtymisen paikkakunnalta toiselle. Kuten tiedämme, nykyisessä työttömyystilanteessa olisi kuitenkin erittäin suotavaa, että edistettäisiin ammattitaitoisen työvoiman hakeutumista mieluummin toiselle paikkakunnalle kuin jäämistä mahdollisesti sosiaaliturvan varaan kotikuntaan.

Tällä hetkellä työmatkat muodostavatkin osan kannustin- ja tuloloukkuongelmaa haja-asutusalueilla ja taajamissa, joissa on pitkät työmatkat. Yksilön kannalta siis ylärajan nostaminen olisi tärkeää ja kun se tehtäisiin maltillisesti, niin kuin lakialoitteessa on esitetty, sen merkitys ei olisi valtion tuloverokertymään suuri, ei ainakaan sen nettovaikutus. Vuoden 93 maksuunpanotilastojen mukaan enimmäismäärän työmatkavähennyksiä teki 30 660 verovelvollista. Näin ollen jos tätä tuhannella markalla nostettaisiin, itse tuossa esitän 4 000 markalla, se olisi 30 miljoonaa markkaa teoriassa, jos kaikki sen tekisivät, lisää verovähennysoikeutta, ja verokannan mukaan siitä ehkä tulisi 15 miljoonaa markkaa verotulojen menetystä bruttona ja nettona ei ehkä lainkaan.

Tuloloukkuselvittelyssä hallituksen taholta ei ole otettu huomioon työmatka-asiaa. Päinvastoin ministeri Alho on kirjalliseen kysymykseen antanut aika nihkeän vastauksen asiasta. Kuitenkin esimerkiksi SAK:n työllisyysohjelmassa tämä on esillä. Myös Eero Uusitalon johdolla tehdyssä maaseututyöryhmässä on nostettu työmatkat hyvin keskeiseksi maaseutupoliittiseksi kysymykseksi ja työllisyysdenedistämiskysymykseksi.

Arvoisa puhemies! Mielestäni työmatkakustannukset tulee ottaa nyt, kun kustannukset ovat jatkuvasti nousseet, huomioon yhtenä tuloloukkuasiana. Verotuksesta yleisesti ottaen voi todeta sen, että näillä tuloloukku- ja kannustinloukkuselvityksillä olisi todella kiire. Nyt näyttää, että ne siirtyvät ehkä ensi syksyyn. Täällä ei ole esityksiä ainakaan näkynyt, ja pal-

jon ei ole enää aikaa tämän kevään aikana tässä edetä.

Meillähän on muutoinkin käyty verotuskustelua. Esimerkiksi presidentti Koivisto on siihen osallistunut. Mielestäni olisikin erittäin tärkeätä nostaa työn verotus kokonaisuudessaan esille silloin, kun on kysymys paitsi tuloverotuksesta, myös työn sivukustannuksista. Keskustahan on esittänyt työreformissaan, että liikkeelle pitäisi lähteä todellakin sivukustannuksista pk-sektorin osalta matalapalkka-aloilta ja pienituloisten osalta tehokkaalla kunnallisveron kannustinvähennyksellä.

Mehan tiedämme, että nimenomaan kannustin- ja tuloloukut ovat pahimpia pientituloisten osalta. Tiedämme myös, että uudet työpaikat syntyvät paljolti matalapalkka-aloille, jos syntyvät, ja niitä pitäisi edistää. Toisaalta tiedämme, että tuloerot ovat kasvussa. Näin ollen ei voida verotuksen kautta enää tuloeroja kasvattaa, niin kuin on esitetty eräissä malleissa, vaan olisi oikein ja kohtuullista, että verotuksen kautta tuloerojen kasvua hillitään. Näin ollen tuloverotuksen keventäminen pitää aloittaa, niin kuin sanoin, pienituloisten osalta kannustinvähennysmekanismilla esimerkiksi ja toisaalta työsivukustannuksia vähentää, työvoimaveroja nimenomaan pk-sektorin osalta ja matalapalkka-aloilta.

Näissä asioissa voimme kuitenkin vain edetä, kun tiedämme, että meillä on rakenteellinen työttömyys ja rakenteellinen valtion velka ja korkea verotus. Tästä kehästä pääsemme ulos vain rakenneuudistusten kautta. Silloin vaaditaan työllisyyttä edistäviä työreformiratkaisuja, jotka tukevat työllisyyttä ja kasvua.

Pieni mutta ei merkityksetön yksityiskohta tässä on työmatkavähennys, jota, arvoisa puhemies, tulisi nyt maltillisesti korottaa ja tällä tavoin edistää työllisyyttä myös haja-asutusalueilla ja niissä taajamissa, joissa ihmisillä on pitkät työmatkat.

Ed. S a l o : Arvoisa herra puhemies! Ed. Ala-Nissilän tekemä lakialoite on varsin perusteltu ja kannatettava. Tässä työttömyyden tilanteessa työvoiman vapaa liikkuvuus täällä kotimaassa on erittäin tähdellinen asia. Ed. Ala-Nissilän valittamat luvut kertovat sen, että työtä ei kannata välttämättä etsiä, kun työmatkaan kuluu paljon rahaa. Siksi tällä on yhteiskunnallinenkin merkitys, koska tilastot kertovat, että pääkaupunkiseudulle tapahtuu nykyin muuttoliikettä. Voitaisiin pitää haja-asutusalueet asuttuina ja

sitä kautta säästettäisiin myös turhissa asuntoinvestoinneissa täällä pääkaupunkiseudulla, joten toivon, että lakialoite saa jatkokeskittelyssä myönteisen lopputuloksen ja tulee hyväksytyksi.

Ed. A i t t o n i e m i : Herra puhemies! Tässä asiassa on oikeastaan kaksikin ongelmaa. Tämä aloite on tietysti hyvä, mutta matkakustannuksia koskeva ongelma on verotuskäytännössä se, että missään maamme verovirastossa ei noudateta saman kaltaista arvostelua siitä, kuka on oikeutettu saamaan nämä vähennykset täysimääräisinä ja kuka ei, milloin on välttämätöntä käyttää omaa kulkuneuvoa, milloin on riittävä julkisen kulkuneuvon käyttö. Matkakustannusten vähennysoikeus on erittäin epäoikeudenmukainen valtakunnallisesti katsoen.

Toinen vähennysten ongelma on se, on sitten kysymyksessä korkovähennykset, matkakulujen vähennykset tai muut, että kun vuosien aikana yksi hallitus korottaa joitakin vähennyksiä, esimerkiksi aikanaan kun ylimääräinen korkovähennys tuli meillä käyttöön, niin seuraava hallitus pudottaa kahden vuoden aikana vähennystä tai poistaa sen kokonaan. Kysymys on tietyn asteisesta poliittisesta petoksesta. Ihminen, joka esimerkiksi ottaa lainaa ja ostaa jotakin, laskee tarkkaan, riittävätkö hänen varansa ja tulonsa elämiseen ja lainan lyhentämiseen. Siinä hän tarkasti ottaa huomioon myös ne olemassaolevat vähennykset, jotka vaikuttavat verotukseen. Kun näihin koskaan ei voi luottaa, vaan jokainen hallitus vuorollaan aina muuttaa verovähennyksiä, ihmisen elämä on hyvin tyhjän päällä verovähennysten osalta, olivat ne sitten minkälaisia hyvänsä. Siis toisaalta tulkintaongelmat tässä yksittäisessä tapauksessa ovat hyvin suuret ja toisaalta verovähennykset ovat suurta poliittista petosta, on sitten kysymys korkovähennyksistä tai matkakuluvähennyksistä.

Ed. S a l o : Arvoisa puhemies! Haja-asutusalueilla julkinen liikenne on jo alas ajettu. Ed. Aittoniemelle toteaisin, että meidän yhteinen tehtävämmehän lienee verottajaa informoida niin, että käytäntö tulee yhdenmukaiseksi koko maassa.

Ed. A l a - N i s s i l ä : Arvoisa puhemies! Tuo todella pitää paikkansa, että laajalla maa-seudulla ei ole enää mitään julkista liikennettä. Tämän takia pitää edistää niitä kulkumahdollisuuksia, lähinnä oman auton käyttöä, jotka ovat mahdollisia.

Ed. Aittoniemelle totean, että verohallituksen päätöksen mukaan tässä on kyllä selkeä yleinen ohje olemassa. Sen mukaan esimerkiksi oman auton käytöstä vähennys lasketaan vuonna 95 annetun ohjeen mukaan 1 markan kilometrikustannusten mukaisesti. Työnantajan autolla tehdystä työmatkasta vähennys lasketaan 85 pennin kilometrikustannusten mukaan. Tässä mielessä kyllä käytäntö on suhteellisen yhtenäinen. Toki tiettyjä ongelmia aina verovähennyksissä on.

Lopuksi tulen verovähennysasiaan yleensä. Niitähän eniten vähennettiin Holkerin hallituksen aikaisessa verouudistuksessa. Verovähennysten karsimisella on omat perusteensa, mutta se on kyllä synnyttänyt osan tulo- ja kannustinloukkuongelmista. Verovähennysjärjestelmässä oli tärkeätä saada tuloja, jotta voi hyödyntää verovähennyksiä. Se oli siis siinä mielessä kannustava. Nykyinen järjestelmä välttämättä ei kannusta tulojen hankkimiseen, vaan toimii tiettyssä mielessä päinvastoin. Nyt kun tulo- ja kannustinloukkuja puretaan, verovähennysasiaakin pitää katsoa. Mielestäni ei voida kategorisesti suhtautua kielteisesti verovähennyksiin silloin, kun niillä on tärkeä yhteiskuntapoliittinen ja kannustava merkitys. Tässä mielessä olen eri mieltä ed. Aittoniemen kanssa, joka ei ehkä ihan tuntenut tätä asiaa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

9) Lakialoite laiksi perintö- ja lahjaverolain 55 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite 11/1996 vp (Tero Mölsä /kesk ym.)

T o i n e n v a r a p u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. M ö l s ä : Herra puhemies! Lakialoite, joka nyt on esillä, koskee perintö- ja lahjaverolain 55 §:n muuttamista. Syy, että tätä esitetään, on tietysti jo pitkäaikainen ja johtuu siitä, että tilanteen asianomaiset eli myyjä- ja ostajaosa-puoli ovat joutuneet kahden viranomaistahon väliseen rajanvetoon siitä, kuka on oikeassa. Aloitteessa siis ehdotetaan, ettei maatalouden

sukupolvenvaihdoksesta perittäisi lahjaveroa silloin, jos tilan hinta perustuu maatalousviranomaisen hyväksymään laskelmaan. Toki muunkinlaisia hintoja voidaan määrittellä aivan ostajan ja myyjän välisen tahdon mukaisesti, mutta silloin, kun maatalousviranomaisena on hinnan määrittelijänä, perintö- ja lahjaveroa ei määrätäisi.

Ongelma on kärjistynyt ennen kaikkea kuluvan vuoden alusta, jolloin perintö- ja lahjaveroa kiristettiin vuositasolla noin 250 miljoonalla markalla ja ennen kaikkea vielä sen vuoksi, että kiristys on kohdistunut ankarimpana lähimpiin sukulaisiin eli tässä tapauksessa useinkin juuri sukupolvenvaihdoshenkilöihin.

Toinen puoli asiaa on se, että tällainen nuori henkilö, joka haluaa yritystoimintaa jatkaa, saa halpakorkoista lainaa ainoastaan sitä taustaa vasten, että maatalousviranomaisena antaa myönteisen lausunnon kauppahinnasta. Maatalousviranomaisen lausunto perustuu maatalouskeskuksen tekemään kannattavuusarvioon, mikä on yrityksen ja tilan kauppahinta ja mitä siitä kannattaa maksaa. Toisin sanoen tässä yhteydessä tilakauppa sovitaan viranomaisen määräyksen mukaisesti, ja hinta on myös sen mukainen.

Tästä huolimatta toinen viranomaisosapuoli eli veroviranomaisena on arvioinut kaupan kohteen eri tavalla ja lähtenyt siitä, että hinta on liian halpa, ja määrännyt ostajalle lahjaveroa. Näin ollen, tekivät kaupan osapuolet niin tai näin, voidaan sanoa, että he tekivät aina väärin päin.

Lakialoite, joka asiasta on tehty, selvittäisi kyseessä olevaa tilannetta niin, ettei kaksi julkista viranomaista voisi tehdä toisistaan poikkeavaa ratkaisua niin, että maksumiehiksi jäisi kaupan jompikumpi osapuoli. Edelleen on todettava, että silloin, kun käypää hintaa tällaiselle kohteelle määrittellään, on luonnollista, että paras asiantuntemus silloin, kun sitä halutaan käyttää, on nimenomaan maaseutukeskuksella, joka arvioi kannattavuutta ja toisaalta sitä kautta tilan hinnan määrittelyn, jonka tekee maatalousviranomaisena. Lakialoite, joka nyt jätetään, poistaisi tämän vakavan epäkohdan, joka kohtelee kaltoin näitä kaupan osapuolia.

Ed. S a l o : Arvoisa herra puhemies! Ed. Mölsän ja muiden allekirjoittama lakialoite on varsin kannatettava siinä mielessä, että meillä on syntynyt todella ongelmia toteuttamisjärjestyksessä. Eläkejärjestelmä maatalouden kohdalla pitää sisällään sen, että tilaa jatketaan, ja kaup-

pahinta on sen mukainen, että siinä on kaikki lainoitukset kunnossa, mikä merkitsee sitä, että edellä mainittu likvilaskelma pitää olla ja pitää olla tilalla selviytymisen mahdollisuudet.

Nyt kuitenkin verottajalla on tiedot edelleen jostain viime vuosikymmenen loppupuolelta, eli tilan arvot ovat erittäin korkeat. Näin ollen verottaja tulkitsee lunastushinnan ja verotuserojen välistä osaa lahjaksi ja verottaa sitä lahjaveron mukaan. Tässä tilanteessa, kun on siirrytty uuteen aikakauteen maatalouden puolella, jossa vain tuottoarvoilla voidaan toimia, tehty esitys on huomioon otettava ja korjattava lainsäädäntö esitystä vastaavalle tasolle.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

10) Lakialoite laiksi tuloverolain 149 a §:n 5 momentin kumoamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite 12/1996 vp (Aulis Ranta-Muotio / kesk ym.)

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. R a n t a - M u o t i o : Arvoisa puhemies! Käsiteltävänä oleva lakialoite liittyy Suomen maa- ja elintarviketalouden sopeuttamiseksi Euroopan unionin jäsenyyteen tehtyyn tuloverolain muutokseen, ns. velkaisten tilojen sopeutusvähennykseen. Suomen liittyminen Euroopan unionin jäseneksi aiheutti maatalouselinkeinolle ja maataloisyrittäjillemme kovan sopeutuspaineen, koska unionin meitä alempana hintatasoon siirryttiin kertarysäyksellä. Tuotantopanosten hinnat jäivät kuitenkin tuossa rysäyksessä oman maamme korkealle kustannustasolle.

Maataloustuotteiden tuottajahinnat laskivat viime vuonna keskimäärin 40 prosenttia ja tuotantotarvikkeiden hinnat noin 10 prosenttia. EU-ratkaisuun liittyvällä, viiden vuoden aikana toteutettavalla ja markkamäärältään tasaisesti laskevalla sopeutuspaketilla tasoitetaan kotimaisen elintarviketuotannon tietä täydelliseen EU:n hintatasoon ja kilpailutilanteeseen. Tästä siirtymäkauden tuesta huolimatta maatilayritysten

yritytjätulot tulevat merkittävästi entisestään laskemaan koko siirtymäkauden ajan ja varsinkin sen jälkeen.

Nopea EU-tilanteeseen siirtyminen on taloudellisesti raskain niille yrityksille, jotka olivat tehneet suuria investointeja viime vuosikymmenen lopulla. Kustannustaso oli tällöin korkea ja verottaja edellytti sukupolvenvaihdoskaupoissa ns. käypää hintaa, muuten uusi yritys joutui lahjaverotuksen piiriin. Viranomaisten lainoituksessa edellyttämät investoinnin kannattavuuslaskelmat laadittiin seuraaville kymmenelle vuodelle ilman tietoa EU-jäsenyydestä ja sen myötä unionin maatalouspolitiikan piiriin siirtymisestä. Tämän vuoksi eduskunta on osana maamme maa- ja elintarviketalouden EU-sopeutusta säätänyt tuloverolakiin 149 a §:n, ns. sopeutusvähennyksen. Sen mukaan maatalousyrittäjä, jolla on maatalouteen kohdistuvaa velkaa vähintään 280 000 markkaa, voi tuon summan ylittävältä osalta enintään 50 prosenttia tietyin rajoituksin vähentää viiden vuoden ajan yrityksen tulosta. Sopeutusvähennys on mahdollista vain vuosilta 1995—1999 toimitettavassa verotuksessa.

Mielestämme tämä lainmuutos on ollut hyvä ja välttämätön toimenpide maatalouden EU-sopeutuksessa. Se koskee tosin vain vajaata viidettä osaa maatalousyrittäjämeistä, mutta juuri nämä ovat investoineet ja kehittäneet yrityksiansä elinkelpoisiksi. Velanotto on tapahtunut aivan eri hinnoilla tehtyihin laskelmiin perustuen kuin nyt käytännössä toteutuu. Laskelmilta on täysin pohja poissa, vaikka ne ovat olleet lainoituspäätösten perusteina, ja nämä valtaosaltaan muuten EU-kelpoiset yritykset eivät liian velkaisina selviydy uudessa tilanteessa.

Arvoisa puhemies! Nyt esillä olevassa lainmuutoksessa on meidän allekirjoittajien mielestä epäkohta, joka edellyttää korjaamista. Jos sopeutusvähennyksen tehnyt yritys kesken viisivuotiskauden myy tilan jatkajalle, hän menettää oikeuden tekemiinsä sopeutusvähennyksiin. Veronkautaisella häneltä peritään taannehtivasti saamansa hyöty. Tämä tuloverolain 149 a §:n 5 momentti olisi poistettava sukupolvenvaihdoksia estävänä. Niitä tapahtuu nyt muutenkin huolestuttavan vähän, jotta saisimme tulevaisuudessa riittävästi kotimaista puhdasta ruokaa.

Mielestäni toinen epäkohta käsiteltävänä olevassa sopeutusvähennyksessä on sen henkilökohtaisuus. Sopeutusvähennysoikeuden pitäisi olla tilakohtainen, jolloin jatkajakin voisi sen tehdä, koska vähennys kohdistuu juuri yrityksen

velkoihin. En kuitenkaan tee tältä osin muutosesitystä, koska laki on määräaikainen, enää neljä vuotta voimassa.

Esittämämme tuloverolain 149 a §:n 5 momentin poistaminen on kuitenkin tässä vaiheessa tarpeellinen ja perusteltu korjaus.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

11) Lakialoite laiksi sairausvakuutuslain 16 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite 13/1996 vp (Jorma Huuhtanen /keskym.)

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Huuhtanen: Arvoisa puhemies! Niin kuin tämä harvalukuinen edustajien joukko muistaa, eduskunta viime vuoden puolella teki hallituksen esityksestä päätöksiä, jotka muuttivat sairausvakuutuslain päivärahakäytäntöä aivan periaatteellisella tavalla. Siinä kävi niin, että tulottomat ja aivan pienituloiset jäivät sairauden heitä kohdatessa ilman minkäänlaista korvausta ja samanaikaisesti suurempituloisten kohdalla saattoi tapahtua jopa pientä parannusta.

Tämän lainmuutoksen, joka siis toteutui vuoden alusta, seurauksena tarveharkinnan perusteella eli niille päivärahajaksolle, joiden kesto on yli 60 vuorokautta, syntyi korvauskäytäntöjä, jotka ovat mieliä kuohuttavia. Siellä on maksettu korvauksia, jotka ovat olleet 5 pennistä aina 60 markkaan saakka. Nyt hallitus huomauttaa tämän mielettömän käytännön korjaa asiaa siten, että jättää maksamatta kaikki alle 2,40 markkaa pienemmät päivärahat. Muutosta on varmaan aiheellisesti perusteltu teknisenä, vaikkakin kysymys on ilmeisistä ristiriidoista kansalaisten perusoikeuksiin nähden.

Tässä yhteydessä, kun laki on valiokunnassa käsiteltävänä, on keskustan mielestä syytä asiaa tarkastella laajemmalti. Esittämekin, että palaamme entiseen käytäntöön, jossa minimipäiväraha, nyt 63 markan suuruisena, palautettaisiin

tulottomille ja pienituloisille, jolloin tämän tyyppiset mielettömät maksukäytännöt käyvät tarpeettomiksi.

Tarkkaavainen kuulija sanoo tietysti, mistä rahat. Kuitenkin lakialoitteen sisältö, sairausvakuutuslain 16 §, sisältää mallin, jossa valtion menoja ei lisätä, kun tarkistetaan hieman päivärahojen ansio-osan määräytymisperusteita. En lähde luettelemaan pykälän sisältöä sen tarkemmin.

Toivon, että niin valiokunnassa kuin eduskunnassa laajemmin voitaisiin korjata se virhe, joka on tehty tulottomia ja pienituloisia ihmisiä kohtaan silloin, kun heidän elämänolosuhteensa ovat sairauden takia muuttuneet, on syntynyt uusia kustannuseriä, jotka jostakin pitäisi pystyä rahoittamaan.

Ed. Alaranta: Herra puhemies! Olen itsenkin allekirjoittanut ed. Huuhtasen nimellä jätetyn lakialoitteen ja haluan lämpimästi yhtyä niihin perusteluihin, joita ed. Huuhtanen omassa puheenvuorossaan äsken esitti. Tässä on kysymys hyvin suuresta periaatteellisesta linjauksesta, johon eduskunnan perustuslakivaliokuntakin kiinnitti huomiot silloin, kun tulottomien sairauspäiväraha kokonaan poistettiin.

Tämä on myös erittäin vanha historiallinen ongelma. Pyysin eduskunnan tietopalvelulta pöytäkirjakeskusteluja vuosilta 1927—1929, jolloin tätä samaa keskustelua puolueitten välillä täällä käytiin. Puhujat ovat eri henkilöitä, mutta äänenpainot ja periaatteet ovat aivan samoja. Haluan tässä yhteydessä kiittää eduskunnan tietopalvelua hyvästä palveluksesta.

Silloin, kun eduskunta päätti nykyisen hallituksen esityksestä poistaa nollatuloluokan sairauspäivärahan, ei ehkä riittävästi kiinnitetty huomiota erääseen kansalaisryhmään, joka tässä on saanut nyt kaksinkertaista rangaistusta osakseen. Se ryhmä on kehitysvammaisia lapsia kotona hoitavat äidit. Kun täällä tuossa keskustelussa, johon viittasin, siis viime vuoden puolella, puhuttiin siitä, että kotiäiti valitsee osansa, niin täytyisi muistaa, että on myös kotiäitejä, jotka eivät ole voineet valita osansa, vaan elämäntilanne on valinnut heidät. Ja kun näin on käynyt, he tällä ratkaisulla, että jäävät hoitamaan esimerkiksi kehitysvammaista lasta kotiinsa, tuottavat yhteiskunnalle suuria säästöjä, koska lasta ei tarvitse hoitaa laitoksessa, vaan hänet hoitetaan inhimillisemmin kodissa. Nyt, kun nollatuloluokassa ei ole sairauspäivärahaa ollenkaan, tällainen äiti ja tällainen perhe saa osakseen tavallaan kaksinkertaisen rangaistuksen.

Toivon lopuksi, että sosiaali- ja terveysvaliokunta kiinnittäisi myös tähän asiaan käsitellyssä huomiota.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

12) Lakialoite laiksi työttömyysturvalain 48 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite 14/1996 vp (Pirkko Peltomo /sd ym.)

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Peltomo: Arvoisa puhemies! Lakialoite käsittelee työttömyysturvalain 48 §:n muuttamista. Nimittäin toimialoilla kuten pankkialalla ja monella muulla, kiinteistöalalla jne., joilla osa-aikatyö on ollut pitkään yleistä, on suuri joukko henkilöitä jäänyt perusteettomasti työttömyysturvan ulkopuolelle. Esimerkiksi juuri pankkialalla osa-toimihenkilöistä on ollut pitkään muodollisesti osa-aikaisessa työsuhteessa tehden kuitenkin käytännössä täysiaikaista tai lähes täysiaikaista työtä. Viime vuosikymmenen korkeasuhdanteen aikana monet osa-aikasopimuksen tehneet pankkitoimihenkilöt olivat käytännöllisesti katsoen kokoaikaisessa työssä. Nyt, kun nämä henkilöt ovat joutuneet pankkien saaneerausuhriksi, onkin käynyt ilmi, ettei heillä ole oikeutta soviteltuun päivärahaan.

Vuonna 1993 on hyväksytty työttömyysturvalakiin muutoksia, jotka vaikuttavat osa-aikatyötä tekevien henkilöiden etuuksiin. Lain voimaantulosäännöksen nojalla ennen työttömyysturvalain voimaantuloa, siis ennen vuotta 1985, voimassa olleen työsopimuksen nojalla osa-aikatyötä tekevään henkilöön sovelletaan lain soviteltua työttömyyspäivärahaa vain erityistapauksissa. Tämän epäoikeudenmukaisuuden ja mielivaltaisen menettelyn korjaaminen on mahdollista muuttamalla työttömyysturvalain voimaantulosäännöstä siten, että soviteltu päiväraha maksettaisiin kaikille osa-aikatyössä oleville eli lomautetuille ja osa-aika- tai sivutyötä tekeville, mikäli nämä ovat ilmoittautuneet työvoimatoimistoon kokoaikaisen työn hakijoiksi.

Arvoisa puhemies! Toivon asiallista ja pikais- ta käsittelyä lakialoitteelleni. Tämä on erittäin ajankohtainen ongelma tällä hetkellä.

Ed. O l i n : Arvoisa puhemies! Haluan koros- taa ed. Peltomon esittämien perusteiden merki- tystä ja oikeastaan ihmettelen sitä, että nykyistä informaatioteknologiaa hyväksi käyttämällä voitaisiin merkittävästi nopeuttaa työttömäksi joutuvan ihmisen sosiaaliturvan toteutumista. Tällä hetkellä olemme tilanteessa, että juuri näi- den ed. Peltomon viittaamien väestöryhmien osalta ihmiset joutuvat ennennäkemättömästi odottamaan sitä sosiaaliturvaa, joka heille lain mukaan kuuluisi.

Ed. L a h t e l a : Arvoisa herra puhemies! Tässä on näköjään tapahtunut ilmiselvää ”moka” aikoinaan silloin, kun tätä lakia on säädetty, koska, jos ajattelee tätä menettelyä, kuitenkin siinä ovat monet asiantuntijat käyneet valiokun- nassa toteamassa omat kantansa, ja tällainen voi tapahtua. Silloin ei ilmeisesti ollut tiedossa tämänpäiväinen ajatuksenjuoksu, mikä tapah- tuu pankkipuolella taikka osa-aikaisten sektoril- la yleensä. Mutta toivoisin, että tämä asia korjat- taisiin työttömyysturvauudistuksen myötä. Kos- ka tässä on koko revohka menossa, niin nämä terveiset menisivät nopeasti valmisteleviin eli- miin ja tällainen poikkeava ”moka”, mikä on sattunut, oikaistaisiin, että ei enää jatkuisi tämä käytäntö, mikä ed. Peltomon aloitteessa on to- dettu.

Ed. A i t t o n i e m i : Herra puhemies! Minä en voi olla ihmettelemättä tätä vasemmiston, ni- menomaan sosialidemokraattien, hurskastelua sosiaalisissa asioissa. Ensinnäkin te olette vähä- osaisilta ihmisiltä tämän hallituksen aikana vie- neet 6 miljardia markkaa perusturvaan kuuluvaa elintuloa, sen te varmasti tiedätte, kylmästi ja sen enemmän kiuselemättä. Nyt te olette leikkaa- massa kokoomuksen vaatimuksesta kovalla kä- dellä myös työttömyyskorvauksia niiltä ihmisil- tä, jotka on jätetty työelämän ulkopuolelle, ja nyt te hurskastelette täällä jollakin pienellä osa-ai-

kaisten, joka sinänsä on kyllä tärkeä, työkyyvyttö- myyskorvauksella. Mutta eikö tämä ole suhtee- tonta kaikki? Siis pikkuisen näytetään sormen- päissä jotakin tällaista kaunista ja toisella kädellä viedään ehkä kymmenen, toistakymmentä mil- jardia vähäosaisilta ihmisiltä pois. Kyllä tämä on ”erinomainen” asia, ei voi mitään muuta sanoa!

Ed. L a h t e l a : Arvoisa herra puhemies! Ed. Aittoniemi kärjisti asian turhankin kovasti. Kuit- tenkin tällä hetkellä on todettava, että työttö- myysturvan leikkauksen puolella ei mitään val- mista ole olemassa. Siellä on sovittu työmarkki- naneuvotteluissa aikanaan jostakin säästöosu- desta, ja siitä lienee aika iso riita vielä tulossa, mikä tämä mahtaa kaiken kaikkiaan ollakaan. Minusta sen suuruisen leikkaus, mitä on sovittu työmarkkinaneuvotteluissa, kuuluu tehdä. Se on tätä sopimusyhteiskuntaa, jota on perään- kuulutettu. Se on ihan oikea.

Mutta se on eri asia, miten se kohdennetaan. Siinä mielessä olen ed. Aittoniemen kanssa ihan samaa mieltä, että sen ei pitäisi kohdentua hei- kompiosaisiin myöskään ansioturvan puolella. Kyllä siinäkin pitäisi sosiaalinen näkökulma olla. Minä uskon, että siinä vielä löytyy sellainen kohtuullinen ratkaisu, toivon mukaan. Jos ei löy- dy, siitä ei tietysti hyvää seuraa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sosiaali- ja terveystoimikuntaan.

Toinen varapuhemies: Eduskun- nan seuraava täysistunto on ensi torstaina kello 11.

Täysistunto lopetetaan kello 16.37.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Jouni Vainio